

PÉCSI FIGYELŐ.

Előfizetési díj:
 Peván vagy Pésett bábóhoz küldve: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr.
 Egyes szám 10 kr.
 Megjelenik minden szombaton.
 Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvtor. (Szőkegyati-tér.)

Hirdetések ára:
 Egy öt hasábos pécsi sor egyszeri megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. Úzelenő. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj úzelenő. A nyitólér 1 pécsi sor 10 kr. A hirdetési díj előre úzelenő.

SZERKESZTŐI IRODA:
 Ó-pósta-utca 16-ik szám.
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Előfizethetni helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden póstahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
 János-utca 8-ik szám.

Lapunk ez évi utolsó számát, mai számunkkal veszik olvasóink — egy teljes iv melléklettel.

Olvasóinkhoz.

Ismét egy évet, összesen tizenkét esztendődt töltött be lapunk s most a tizenharmadik évfolyamra nyitunk előfizetést.
 Czfira ígéretekre nem szorulunk, mert úgy hisszük lapunk fenállása éveinek száma, napnál világosabban bizonyítja, hogy szép eszméikért, nemes célokért küzdöttünk s érdemeink voltak az olvasó közönség hazafias pártfogására.

Nyugodt és megelégedett önértékeléssel tekintünk vissza tizenkét évi küzdelmes pályafutásunkra, mert mindenkor és mindenben az igaz meggyőződés, dicső elvek, magas eszmék hirdetői s a szent igazság őszinte szószólói voltunk megtántoríthatatlanul, — azok is maradtunk mindörökké.
 Eddig követett politikai irányunkhoz hívek maradtunk s ezenkívül a magyar nemzeti szellem s műveltség ápolása és fejlesztése, a megyei és városi mozgalmaknak ismertetése, társadalmi és közgazdasági kérdések rövid, de alapos fejtegetése lesz ezután is feladatunk.

E emberek osztályok, társulatok érdeke mind egyenlők előttünk, az igazság mértéke az egyedüli, melyet rájuk alkalmazunk.

Nekünk nem ad utasítást senki, mi nem fogadjuk el senki utasítását. Vezetünk a lelkiismeret, irányítunk a tiszta meggyőződés.
 Nem ismerünk önérdéket s megvetve az anyagi haszon-hajhászat utálatos mesterségét, egyedül a közjót fogunk fejtve s tiszta kézzel, nyílt sisakkal harezolunk merészen; igen a közjót, melynek három feltétele: a vallásosság, hazafias és jogszólókodás — lebeg lelki szemünk előtt s ezeknek gondos és szorgos figyelembevételével igyekezzünk hatni minden erőnkkel s minden irányban.

Pártoljuk a szép, jó s nemes irányú törekvéseket s védelmére kelünk az igaztalanul megtámadott- és megbántottak, legyen az magán-személy, egyesület, vagy hatóság; s viszont

bármely néven nevezhető részrehajlás nélkül megrójuk s elítéljük azt, a ki a tiszta érzés, józan gondolkodás követelményei s az igazság ellen vét.

Mi nem hirdetjük nagy garral, hogy ezt meg azt fogunk tenni, ezt meg azt ígérjük, — mi csupán azt mondjuk, hogy a „Pécsi Figyelő“ az lesz, a mi volt, igaz, bátor, minden nemü érdéktől ment, független harczosa a szabad sajtónak, igaz védője a magyar nép politikai és társadalmi jogainak, éber őre a vallás-és közérkölesnek.

Harezolunk a bűnök ellen s igyekszünk a hibákat jóvá tenni.
 Mi helyt állunk erőnkkel, munkánkkal, felelőségünkkel, — a közönség pedig álljon helyt támogatásával.

Lapunk terjedése az eszmék s igazságok terjesztése, lapunk erősbülése a független közvéleménynek nyújt hathatós erőt.

Fegyverünk a szó, erők az igazság hatalma, s ha ezt valljuk, szavunk viszhangzik a szivekben. Ezek értenek velünk egyet s még a legbatalmasabbak is meghallják a közvélemény hangját, a függetlenség közvéleményét, mely nem hizeleg.

Most pedig köszönetet mondva a multban tanusított bizalomért, kérjük hazafias pártfogásukat a jövőre.

Karácsonyfa.

Mennyi öröm!
 Elérkezett a bőved-est, a karácsony. Gyujtogatják fel szülők, barátok, jótéveők a békés házakban a karácsonyfa. Gyermek sereg ideges izgatottsággal várja a pillanatot, melyben feltárnak előttük a kis Jézus aranyos, ezüstös ajándéka.

Csüdalatos búbiáj van ebben a tülelvi, barátságos zöld fában, melyet pár nap előtt a szabad természetből kiszakítottak s áptlantáltak a meleg családi szobába, hogy Jézus születésének emlékére, egy új, serdüli nemzedék örömeire felpiperézhessenek aranyos díóval, piros almával, cukorral, narancsossal és a szeretet különféle ajándékaival.

E búbiáj alól magunk öregebbek sem vonhatjuk ki magunkat, édes ab-

rándozással emlékezzünk vissza arra a regeszertől multra, melyben föltaláljuk azt a boldogságot, melyet az első karácsonyfa tett reánk nézve oly nevezetessé.

Csak a mindenható igaz Isten a megmondhatója, hogy mi mindent értünk meg az óta, nagy bút, mély bánatot, pillangós örömet s mit el nem felejtettünk belőle: az a karácsonyfa, mely fölött sokat, a mi fontosabb volt reánk nézve röpke örömeimél.

A karácsony búbiájós ereje érintkezésbe hozza a kicsinyeket a Jézus adakozó szívével, fölavatja az örömet, erkölcsi megszentelésben részesíti s azok az apró díb-dáb ajándék-darabok egy egész életre ellátják az emberi szívet erkölcsi tökével.

A zilált sorsú emberek, a kik külső erkölcsökben elvadultak, megkeményedtek, az élet viszonyosságai között emberi voltak javából kifosztattak; durvák, szívtelenek lettek: óh! be hányszor állanak meg elmerengve, elérzékenyülve egy-egy ablak előtt, melynek ívegén átsüt a sötét éjszakába a karácsonyra esillogó gyertya halvány világa. Köny fakad ki a morgó szemekből s mély sóhajtással felelnek a gyermekek vígan hangzó tapsára, aranyos nevetésére.

Boldog idők! Boldog napok!
 Mennyi ihlet szállotta meg azt az embert, a ki legelőször kigondolta, hogy bőved-estén a családok tűzhelelyénél a Jézuska megjelen s hoz karácsonyfa.

Csakis Isten fia lehet az, kinek születését ezernyolczszáznyolczvanegy év múlva annyi kegyelettel, csüdalattal, magasztalással s mindegyre fokozódó áhitattal ünnepele meg az egész keresztény-világ.

A kinek lelki fájdalma, búbanata van, sőt a kit a napi gondok ólom-terhel nyomnak is, e napon a sötét képektől szabadulni törekszik, a szellemvilág választottaihoz fohászokodva vigasztalásért.

Nincs az évnek egyetlen ünnepe, a melyen oly általános lenne az öröm, mint karácsonykor.

A tehetős azon gondolkodik, hogy miként lephetni meg övét legkedvesebben, aztán a szükülködőkre gondolt s emberbaráti jótékonyssággal nyujt

nekik adományt, hogy nekik is legyen részük, ha csak egy parányi is a nagy örömből.

Áldás a jótéveőkre!
 Áldás reájuk, kik akasztanak egyet-mást a szegények karácsonyfájára is. Szegény szegények, annyi boldog közt, ők oly boldogtalanok! Gyermekük kizárják a gyermekek édenéből, s nem részesülnek Jézus ajándékaiban. És a szerencsétlenek még a szent órákban is a nyomorküzelmeivel hajtsák le fejüket? Nem, nem, az nem lehet. Adjatok a szegényeknek!

A szegények kisededei nem várnak karácsonyfa, — térdre borulva dicsérik a Jézust, ha csak egy kis ruhadarabot, mákos vagy díós kalácsot ad is.

A szegény minden esekélységnek örül.

Örvendjen is gazdag és szegény egyaránt Jézus születése ünnepe, hisz Ur előtt egyek vagyunk mindannyian. Üdvöz légy karácsony, s százszorososan köszöntve örömdérítő karácsonyfa!

A tisztelt házból. Jó Péchy Tamás elnök boldog ünnepeket kívánja a képviselőknek, a képviselőház elhalasztotta üléseit jövő évi január hó 10-éig. Az országgyűlés első ülésének addig lefolyt része után kellek tájékoztathatjuk magunkat a választások után részben megújult tisztelt ház felől. Egyhangú a vélekedés, hogy az új ház meglehetősen emelkedett színvonalon áll, kiváltképpen az új tagokban igen jó erők nyert. A mi különösen a függetlenség és 48-as pártot illeti, bár számban némileg megfogyott, és néhány kiváló tagja kimaradt, igen számos életre való elemmel szaporodott, amit mutat az is, hogy a házat úgyszólván a mi pártunk tartja szoval, anélkül, hogy — mint mondani szokás — szalmát esepelne. Annál inkább hallgat a kormány, Tisza Kálmán némaságra kárhoztatja és alapos a gyau, hogy elvesztí beszélő képességét. A mérsékelt ellenzék szintén rállik a költő szava: „Százaz ágon hallgató ajakkal”, meddig állók esztiged madarak? Mondogatták, hogy a puskaport a későbbi vitakra tartogatták. Részben a viták terjedelmének tulajdonítható, hogy a ház nem készültett el az idén a költségvetés letárgyalásával. Ünnepek után rögtön a földmívelési tereza tárgyalásra kerül a sor, s valószínű, hogy a többi tereza letárgyalása után a förendház újraszervezéséről szóló javaslat kerül napirendre.

Kossuth Lajos az új képviselőről. Kossuth Lajos érdekes levelet küldött Helyf Ignác képviselőhöz, melyben a képviselő-

dett a keresztény vallás minden részében műveltséget és szelidséget terjessze.

Már-már teljesülni látszott az egy akol, egy pástör jöslata, midőn a papi hierarchia hatalmának és befolyásának biztosítására semmi eszköztől sem riadt vissza és a szeretet vallása alapítójának tanával egészen ellenkező dogmákat állított fel, egyesek gondolkodása férfiak kiléptek az egyház kebeléből s azszal szemben foglaltak állást a megváltóknak tiszta tanait hirdelve.

A reformátorok csakhamar követőkre találtak különösen Sveczban, Németországban s innen indulva ki, hazánkban is annyira megdöbent, hogy minden utat és módot felhasználta a szakadatok lenyűgözésére. Ugyanazon a módon kezdte most a hierarchia üldözni az általa eretneknek nevezett hitújítókat, mint a hogy az első századokban üldözve voltak Krisztus tanának követői.

Kinzásoknak vetették alá, maglyán égettették és a hitújítókat, azonban mindezzel csak azt érték el, hogy számuk mindinkább szaporodott, mert ezek is rendületlenek voltak hitükben és nem engedték magukat eltántorítatni sem ígért, sem fenyegetés, sőt a legkínosabb vértani halál által, hanem a legnagyobb terrorizmus uralma alatt titokban végeztek isteni tiszteletüket és álltek ünnepeiket, csakúgy, mint az első keresztények a pogányok vérengző uralma alatt.

És sajtáságos. A kereszténység ünnepei közősek maradtak minden üldözöttség dacára, akár a barbár pogányság, akár a hatalmát és befolyását féltő hierarchia részéről. A megváltó születését, haladát,

ház idei költségvetési vitájával foglalkozik. A levél telve van érdekes megjegyzésekkel, de nincsen a nyilvánosság elé szánva. Kossuth elismerőleg szól a budgetvita alatt föltűnt új parlament erőkrol.

Országgyűlés.

A képviselőház 18-án letárgyalta a közlekedési tereza költségvetését. A vitában részt vettek: Lázár Ádám, Kemény Gábor b. szakminiszter, Bottlik Lajos, Baross Gábor államtitkár, Madarász József. Érdekes felszólalások történtek a magyar államvasutak és gépgyára ügyében. Tisza Kálmán miniszter elnök indítványára a ház elhatározta, hogy a földmívelési tereza költségvetésének tárgyalását ünnepek utána halasztja.

A szombati ülésen a mentelmi ügyeket, kérvényeket és interpellációkat tárgyalta. Nagyszabásu vita fejlődött ki a mentelmi jog körül. Irányi Dániel, pártunk kitűnő vezére határozati javaslatot nyujtott be, melyben a mentelmi jognak és eljárásnak végleges tisztázását kívánja. A ház egyhangul elfogadta. Érdekes volt Papp Elek képviselő mentelmi ügyének tárgyalása. A bizottság a kiadatlásnak megtagadását javasolta. Horváth Gyula azonban elvül állította fel, hogy minden esetben, ha a bizottság kéri valamelyik képviselő mentelmi jogának fölfüggesztését, s ebben politikai zaklatás nem foglaltatik, az illető kiadandó. A szavazásnál a mentelmi bizottság javaslata 2 szótbséggel (79-77) elvetett, vagyis Papp Elek képviselőnek mentelmi joga fölfüggesztett. A ritkaságok közé tartozó eset gyanánt feljegyezzük, hogy ebben a kérdésben a kormány és pártjának kisebb része a függetlenségi és 48-as párttal szavazott Horváth Gyula indítványát mellet. Ez volt az utolsó ülés az ünnepek előtt. Péchy Tamás elnök a képviselőknek boldog ünnepeket kívánt.

Külföldi szemle.

Rieger rokonszenves felolvasása — mint annak idején jelöltük — nem az egész esehé néppel talált viszhangra. Azok, kik az ifju esehék pártjához tartoznak, valóságos megbotranokozással utasították vissza Rieger fejtegetéseit. Az ellentünetes teljessé tesésére Holecsek író Prágában megtámadta Riebert s egyuttal neki rotont a magyaroknak. A esehék kötelese az, — mondja Holecsek, — hogy lelezzák a magyarok ürügyeit, melyek mögé rejtik ázsiai kegyetlenségeket és barbár ösztoneiket. A magyarok előbbre tartják a hatalmat az erkölcsnél. Tuma képviselő szemére vetette Riegernek, hogy megtáradja szerencsétlen testvéreit (a tótokat), kiknek megvédését a magyar faj nyomása ellen az ifju esehék erkölcsi köteleseggöknek vállalták. Következetlenség Rieger csuszás-mászása a magyarok iránt, kiket 48-ban érzékenyen megsértett, mit a magyarok sokáig nem feledek el. Az ifju

feltámadását, a szentlélek megjelenését egyenlően ünnepli ma is minden keresztény hitfelekezet.
 Főképpen a karácsony, a szeretet ünnepe, mely örömmel tölti el a kebleket, emeli a lelket és fokozza a buzgalmat, a hitet a mindenhatóban, ki szeretettel gondoskodik legkisebb teremtményéről is.
 A karácsony ünnepe mint a kereszténységnek legrégebb és legszebb ünnepe egyenlő fényvel és pompával állik meg a világon mindenütt, mert az ügyszermind a szeretet ünnepe is, mely egymáshoz közel hozza a szíveket és hálára készíti a lelket a mindenható iránt, ki oly végtelen jóssággal kormányozza a világot.

Azán a karácsony ünnepe a jótékony-ságnak is. A tél zord időzése a közbene, az irgalmas léleknek bő alkalma nyílik a jótékony-ság gyakorlására. A szegénynek meleg ruhát ajándékoz és tápláló étkekkel vendégli meg a szeretet vallása alapítójának születése emlékére.

Minden családban nagy az öröm és a megelégedés karácsony estjén: a fel-nőttek a szeretet ajándékait cserélik ki egymás közt, az apróság öröme pedig már épen leírhatlan, midőn a számára mindenféle escebebesével, játékkal, eszemével és egyéb ajándékkal meggrakott karácsonyfa gyertyácskái meggyujtatnak.

Hát még a jótékony-ság gyermekek-menhelyeken, kisedővőkben stb. ki írhatná le az ártatlan gyermekek örömeit karácsony estjén, midőn számukra is felállítják a karácsonyfa, megrakva mindenféle öröme-görjesztő ajándékkal. Mily igen öröme tölti el keblünket, látva az elhagyott, ártatlan lelkek áradozó boldogságát a szeretet ün-

TÁRCSA.

Karácsonkor.

Egy édenbe száll a lelkeim vissza,
 Gyermek-évek búzás édenébe.
 Hol az öröm, mint a harmat, tiszta,
 Frigyen állnak szeretet és béke.
 S ha néha az évek poharaha
 Az örömeink keseríté eszeppen:
 Kicsodolva széjjelőlímik arja —
 S szászszorosa a megzavart kedv egyben!

Boldog idők boldogabb emléke!
 Rad gondolva a lelkeim is fáj még:
 Hisz nekem is még örülni kéne:
 S mily rég követ banatom, — ez árnyék!
 Mióta fut, zokog életem ere
 Átáthatatlan, zordón sziklák alatt:
 Pedig egykor vidorán fecségve
 Vadvirágos partok között haladt —

Nyomor, inség ünnepeit ül mostan:
 Kunyhóban is megszáll most a béke...
 Ajándékot remél mind, mind sorban:
 Örömpiros a gyermekek képe. —
 Mikor én is így reméltem, vártam:
 Mit hozand a kis Jézuska nékem?
 S reményeim valósulva láttam!...
 Istenem, de régen is volt, régen!

Most is, mindig a gyermekes táplál,
 Táplál folyvást gyermekkorom óta:
 S a legtöbbször nem egyéb rít eszámán,
 Utazónak délhabos róna...

Rengő vizek esolagató árja,
 Arnyas füzek... fenn a levegőben...
 Szomju lelkeim a közelben latja:
 S a valóság mi messze van tőlem!
 Kövesdi

Karácsonyest.

— Művelődés-történeti rajz. —
 A kereszténységnek legrégebb és legszebb ünnepe a karácsony.
 Hó lepel borítja el a mezőt, az erdőt, a házak ereszeről jégesapok esztöngnek alá, dallamos zörejt ltvé, ha a szél keresztül-szivőlt rajtok és szelbnél szebb színekben ragyogva, ha a nap sugarai keresztül-szűrődnek.
 Havat bord a szél szárnyain s eszajja szemébe a jár-keelőknék, kik a dermesztő hidegben sietnek az éjtéli misére, hdvözölni az emberiség megváltója születésének évfordulóját.
 Szent áhitattal borul le a mindenható tiszteletére felállított oltár előtt, szívből eredő hálat rebegve a véghetetlen jóssáért, melylyel fiát elküldte, hogy megváltsa a bűnös emberiséget.
 Jótékony melegség árad a szívekből, jótékonyan hevítve a dermedt tagokat s áhitatra gerjesztve a bűnös embert, ki eljött megfiszitni a szeretet ünnepe, mert a karácsony a legméltóbban nevezhető így, miután az, kinek emlékét ünnepeljük a földön, a szeretetet hirdette szóval és tetteiben s a szeretet vallását alapította meg s hagyta örökségül évezredekre, a végtelenségig.

csenek tudomására hozták ismételtén a magyaroknak, hogy ők sohasem békülnek ki a dualizmussal, mert ez a magyarok és az osztrákok uralmát jelenti a szlávok felett.

Lembergől távirják, hogy Frankovszki Jánost, — volt vezetőjét annak a küldöttségnek, mely a római pápánál panaszt emelt a görög egyesült felekezetenek Oroszországban való elnyomatásáért, — miután a városi várfogságban öt hónapot ült, most három évre Kijlowba letelezték. Mint lengyel lapok írják, még azt sem engedték meg neki, hogy számíttatásában magával vigye téli ruháját. Az orosz lapok Frankovszki belebuzdítását kegyelmi ténynek tekintik. No ez aztán a muszka eljárásnak megfelelő muszka felfogás.

Napok óta híre járt Berlinben, hogy Bismarck kancellár betegsége miatt orvosi tanácsára déli vidékre rándul. Más oldalról meg azt jelentik, hogy Bismarck megingott ebbeli elhatározásában, miután nem szavazták meg neki a költséget egy osztálytalan cossang szervezésére, mely nélkül kénytelen lemondani a pihenésről. Marad-e Bismarck vagy nem, erre vonatkozólag nem mond semmit a hivatalos lapja. Annyi bizonyos, hogy Bismarck főbaja nem valami betegség, hanem az, hogy a birodalmi gyűlés többségével már nem bír, a mi mód nélkül beszantszja és keseríti.

A három eszáz-találkozás utóhangjai közt nem a legérdekesebb az, mely a lengyel lapokban került fel a minap. Egy a többek közt tudni akarja, hogy Skierniewiceben az orosz trónörökös atyja tudtával esdve kérte az osztrák-magyar uralkodót, hogy részesítse atyái védelmében a génesországi elnyomott és szerencsétlen ruténeket. A jelenet állítólag igen kiósan hatott uralkodóinkra, ki azonban mit sem szolt arról a czárnak. A trónörökös következő nap már visszatért az orosz fővárosba, miután lejárt a szabadságideje. Egyéris kormány-lap a lengyel lapok e híresztelést teljesen alaptalannak állítja, és szemrehányást tesz neki, hogy ily uton akarunk vizslyt szítani Oroszország és birodalmunk közt.

A főrendiház.

Alkotmányunk bizonyos tekintetben változtatás elé néz: a kormány a jelenleg működő „felsőház” helyett, a „magnás tábla” helyett, a korszerű politikai-intézmények keretében illesztendő főrendiházat, egy „második kamarát” akar helyezni.

A törvényjavaslat már néhány hét múlva tárgyalás alá kerül a képviselőházban.

Mikor 1848-ban a nemesség önkényt mondott le az összes jogairól, bekövetkezett volna az összes alattvalók között a teljes egyenlőség, ha a felsőház tagjainak jogai nem maradtak volna fenn.

E jökök nemcsak politikai-jogokat, (ezek egyik legfontosabbika s egyúttal gyakorlati értékű az „immunitás”) hanem társadalmi-előnyöket is biztosítottak a felsőház tagjainak. Hogy kik és mik voltak e tagok, az köztudomás: nemcsak honok polgárai, hanem idegenek is, — még pedig túlszámban. Például a nagybritanniai uralkodóház, a portugál királyi-ház, az angol, német, spanyol, francia, olasz, stb. nemzet tagjai azon államok alattvalói, a kik nemcsak nem ismerik honi viszonyainkat, az országot és a nemzetet, melynek törvényeket a duznak, de sőt még nyelvünk is merőben ismeretlen előttük. Ezen vizsly állapotok nevetéségek volna, ha nem volna nekik végtelenül szomorunk.

E máris trühetetlen állapotban változtatni kellett: ezen vizsly viszony gyökeresen változtatást követelt: ezt eszközölni földadata a kormány által képviselőházunk elé terjesztendő emített törvényjavaslatnak.

A kormány törvényjavaslatát a felső-

ház tagjai közül kitérli 1) az összes külföldieket, ez föltétlenül helyes; — 2) a főispánokat, ez szintén föltétlenül helyes, mert azoknak jövőben oly működési hatásköre lesz, hogy nem kerül idejük a főrendiházban is dolgozni; 3) a cizmzetes püspököket (ezen intézkedés indokolt vita alapját képezi); 4) mindazon főnemeseket, kiknek nincs 3000 forintra rugó évi földadójuk, ezen intézkedés föltétlenül helyes, mint a felsőház tagjainak elkerülhetetlenül szükséges vagyoni függetlenség, honok sajátlagos viszonyai vajmi kívánatossá tévén, hogy a felsőház tagjai nagyobb értékű földbirtokot birjanak, e vagyoni-függetlenség ne ingó-vagyón, hanem ingatlan-vagyón, még pedig földbirtok által nyújtassék.

Más oldalról ellenben a tervezett főrendiház tagjainul meghívandók: 1) a korona által kinevezendő örökös tagok, ez föltétlenül helyes; — 2) a reformált, — evangélikus, — az unitárius és a Mózeshitvallású bizonyos előkelő hivatalos működést végző személyei, — ez szintén föltétlenül helyes.

Kiknek jelenléte volna azonban szintén vajmi kívánatos?

A köznemesség képviselői.

Minden felsőház egyedül akkor felelhet és felel meg rendeltetésének, ha erős, hatalmas, tekintélyes; ha határozatai ellen nem mer az alsóház oly módon fellépni, a mely az erőszakoskodás jellegét viseli magán. A monarchiában a nemességnek, fő- és köznemességnek egyaránt fontos szerepe van: a monarchikus állam-intézmény népszerűségének főmaradása elkerülhetetlenül megköveteli, hogy a trón oly magas sziklán ragyogjon, melyet a fő- és köznemesség alkotnak. A nemesség ne képezzen kantont, melybe jutni a polgárrendeknek lehetetlenség; köznemesség minden polgár lehessen, a ki a nemzet, haza és király előtt érdemre tön szert; ugyanez álljon a köznemességnek főnemessékké való kinevezését illetőleg. Azon fogás, a mely Lajos-Fülöp francia király uralkodását jellemezte, hogy kiváltságok nemesség nélkül álljon fenn a monarchia, miként bebizonyult, tarthatatlan, hibás. Ily esetben a királyi-trón siki mezőn emelkedik; a korona egyenlő távolban ragyog minden alattal fölt; de nem képezvén a trón sziklád alapját egy fokozatosan emelkedő és esuesodó, széles alapu szikla, (a köz- és főnemesség) az egyenlő vastagságú oszlopot minden vihar könnyen döntheti le.

Mikor őseink hazánkat elfoglalták, épügy nem volt, mint aztán évszázadokot át nem volt rendi különbség fő- és köznemeseink között: azok nem külön „házak”-ban hozták az országgyűléseken törvényeket. Sajátlagos politikai, társadalmi- és közzgazdasági viszonyainkat fogva a köznemesség, az ujabban úgynevezett „gentry” nemcsak a multban és közelmultban, hanem jelenleg is azon tényező, mely legnagyobb biztosítékát képezi nemzetiségünk főállásának, honok önállóságának, művelődésnek emelkedésének, közzgazdasági viszonyaink fejlődésének. E köznemesség 1848-ban önkényt mondott le mindazon politikai-jogairól, melyeket csaknem ezer évet át gyakorolt; a felsőház rendezése a legkedvezőbb alkalomul kínálkozik, hogy a hazafias köznemesség „együttességében” ismét gyakorolhassa azon politikai-jogokat, melyeket a kormány a bizonyos évi jövedelemmel bíró főnemeseknek „személyenként” biztosít törvényjavaslatában. A főrendiház egyedül akkor lesz erős, hatalmas, tekintélyes, ha abban a köznemesség is elfoglalja azon helyet, azon befolyást, a mely őt nemcsak jelenlegi politikai, társadalmi stb., hanem a történeti-jogfolytonosság alapján is megilleti.

És e bánat növekedett naponta,
Úgy érezte, hogy meg vagyonsalátva,
Éjjel, nappal virraszott búspedve,
De csak nem jött látogatni
Sírjából a kedvese.

Hervadásnak indult ezért teljesen,
Sír széléhez közeledett sebesen.
Nem is bánta, hád temessék mellője,
Ha ő nem jött, hát majd maga,
Ő maga megy el érte.

Csak még egyszer vágott élve sírjához,
Egy virágot venni onnan magához,
Hűségének jeléül, hogy elvirye, —
Esküszőgő anyjala a
Hűségét hogy elhagyja.

Karjaimon kivezettem lassudan,
Jól emlékszem, soh' sem volt még ily utam, —
Úgy remegtem léptem nyomom érette,
Szinte érzem, hű szívét a
Fájdalom mint égette.

És hogy a sir cziprusáig eljutánk,
Könnyezve ott térdainkra borulánk. —
S míg a fáknak hullott sárga levele,
Áhítással imádkoztam
Ő érette, ő vele.

Hűsen érte keblemet az ősi szél,
De sokáig nem figyeltem mit beszél, —
Mig egyszerre a nap csak leföldözött . . .
S észrevettem, hogy ah! magam
Végeztem az ájtatot.

Kékel Ezüstös.

Történeti-jogfolytonosság! erre összes politikai-pártjaink kiváló szlyt fektetnek.
Ha a kormány e törvényjavaslatát olyképp lesz kiegészítve, hogy a köznemesség, melynek tagjává minden érdemes polgár lehet, megéneki két követ által legyen a főrendiházban képviselve, e törvényjavaslat meg fog felelni országunk sajátlagos viszonyainak. Oly főrendiház, melyben megyeink közmeze követei is helyet foglalnak, erős, hatalmas tekintélyes lesz; míg a melyből azok hiányoznak, nem lehet és lesz más, mint a képviselőház engedelmes szolgálja: s így folyóleges.

Székrenyessy Kálmán.

Olay Lajos beszéde.

A siklósi járás derék képviselője, a függetlenségi és 48-as párt ügybuzgó híve, a pénzügyminiszeri költségvetés tárgyalásánál a következő nagyszabású s kiváló érdekességű beszédet intézte a képviselőházhoz.

T. ház! Az adó-bélyeg-jogi és egyenértékű illeték kivételése, kezelése és beszedése körül tagadhatatlanul igen sok hiba, tévedés történt. Ezen hibákat és tévedéseket sokan a törvény végrehajtásában, sokan pedig a miniszteri rendeletek tönktelezésében keresik, amik igen gyakran a törvényt eredeti értelméből kiforgatják. Én és nézettársaim annak okát főképp a törvénynek ez irányban hiányosságában és rosszasságában keressük és találjuk meg. Az 1881. 34. t. cz. 29. és 30. és 31. és 32. és 33. és 34. t. cz. 4. §-k 5-ik pontja értelmében az adó-bélyeg-jog- és egyenértékű illeték ügyben a felelősségre bizonyos határidő van kitűzve. A bélyeg, jog és egyenértékű illetékekre a hivatkozott törvényekben a felelősségre birtokon belől 30 napra, birtokon kívül pedig 60 napra van megállapítva. Már most, hogy a 30 nap beteltétől, vagy a kézbesítéstől számított-e azon határidő, az a törvény nem mondja ki, és végre, ha mulasztás követett el és a felelősségre nem adatot be kellő időben, még 30 napi igazolási határidővel bír a fél, ha pedig 30, 60, 90 vagy legjobban 120 napi határidő lejárt: bármily jogtalan is legyen a kiszabás, semmi jogorvoslatnak többé nincs helye. Nagyon jól tudjuk azt, hogy a földművesek, polgárok, sőt sok esetben az erkölcsi testületek is, midőn megkaptják a fizetési meghagyást, azt zsebre dugják, vagy el is használják és csak akkor látják, hogy baj van, hogy fizetni kell, mikor már az exekució van a nyakukon. Igaz, hogy a törvényben elő van írva a határidő, melyben a sérelmet szenvedő fél jogát érvényesítheti, de még sem igazságos az, hogy az állam az egyenjogú polgár karával jogtalan jövedelmet huzzon. De igen sok esetben megtörtént az, hogy a felelősségre szabályszerűleg beadott sőt mondhatom, mint a kérvényi bizottság tagja előfordult a kérvényi bizottság előtt egy eset, mikor a kérvényező fél kimutatta, hogy 438 ft helytelen jövedelték lett rá kivétel és daczára, hogy felelősségre a pénzügyi közzgazdasági legfőbb bíróság is, emberekből állván, tévedésből helytelen ítéletet hozott. Az illető ennek folytán a 400 néhány ft megfizetésére köteleztetett. Én mint jogász kénytelen voltam azt inditványozni, hogy res. juttatva allván itt szemben ezen kérvény az irattárba tétessék, pedig világos volt, a kivásv törvénytelenségtől, és hogy az illetővel törvénytelenségtől fizették meg a 405 ftot. Voltak, a kik azt mondták, hogy adjuk ki a pénzügyminiszter urnak, talán lesz szives kegyelemből visszadni a befizetett pénzt. Ezt én nem fogadtattam el helyes és törvényes eljárásnak, mivel a pénzügyminiszternek nem adható meg az a jog, hogy a legfőbb pénzügyi bíróság ítéletét saját hatáskörében felülbi-

Az ametszt ibolyák.

— Egy ékszer-történetke —

Devall J. után.

Régen történt, még az ötvenes évek elején, hisz most már ez meg sem történhetné, mert azóta az erkölcsi megszilárdultak s a hűség virága nyílik mindenfelé a házastélek kertjében!
A esásos senorita már jó ideje meghalt s oly békében nyugszik, mint akár a legérényesebb nő, pedig vele hány férjnek a hűségét temették el . . . requiescat in pace! . . .
Különösen ünnepelték a senoritát Bécsben, hol a színház, melyben fölépelt, mindig fulladásig tömve volt s a pénztárnál valóságos lösi harszokat vívtak a férfiak egy-egy jobb helyet biztosító jegyért.
Nos tehát, azok közt, kik akkor a esásos táncosnőért sóvárogtak, volt egy fiatal hivatalnok is, neve helyett csak az N. betűt fogom használni — s e fiatal férfi nemcsak jó családból való volt, de néhány év óta már térje is egy kedves szép nőnek, kinek szerencsére sejtelve sem volt arról, hogy férje eltért az egyedül üdvözítő vallástól s bálványok oltárán áldozik.

N. ur pedig miután látta, hogy a senorita nem elégzik meg bonbonokkal, virágokkal s a szenvedélyes szerelem zavaival, elhatározta, hogy valami értékesebb ajándékkal fogja szerelmet bebizonyítani. Még annyira ugyan nem vesztette el az esztét, hogy magát tönkre tegye a táncosnő lángoló szerelméért, de miután néhány nap és éjjel szívdobogva

rálja, és a kérdéses összeg visszafizetésének elrendelésével tényleg megváltoztassa. Ha rosszul ítélt és tévedett a pénzügyi bíróság, a mely szintén emberekből áll, azon többé segíteni nem lehet. De megtörténhetik, hogy a felelősségre az illető felek benyújtották az adóhivatalnál, én magam is tudok esetet, hogy szerencsétlen adóhivatalnok, a ki már meghalt száz számba hagyta az elintézetlen felelősségeket összegyűlni, mert beteges volt s már nem bírt hivatalos kötelességeinek megfelelni; hogy pedig hivatalát el ne vesztette, a felelősségeket valami módon eltüntette. Megtörtént aztán az illető felelősségek felekkel, hogy miután a felelősségre kiszabott idő eltelt, beállt rájuk nézve az elodázhatlan fizetési kötelezettség. Némelyek lehetnek abban a véleményben, hogy mikor ilyen tévedés forog fenn, az illető vissza követheti pénzt.

Ez sem áll, mert erre nézve van a pénzügyi bíróságnak egy döntvénye, a mely szerint a nem felelősségre belyeg-jog- és egyenértékű illetékeket visszakövetelni nem lehet még az esetben sem, ha jogtalanul rovatnak ki. Azt mondhatják, hogy miután most pénzügyi bíróság van, perszerint az eljárás és a ki a határidőt elmulasztotta a perszerint eljárás következményeit magának tulajdonítja. Igaz, hogy most perszerint az eljárás, a minék én nagyon örvelek, de mig itt az igazolásra csak 30 napi határidő adatik, ellenben a polgári peres eljárásban 6 hónap van, s azon kívül az elévülési határidő 32 évre terjed, mely időn belül a perújítás joga épségben marad, addig ezen bélyeg- és illetékügyekben a jogorvoslatnak helye nincs, a fél pedig kénytelen a rá kirovott összeget megfizetni, s az állam jogtalan jövedelemből gazdagszik. De ha még csak így volna, az ember meggyugodnék benne. Amde a félnek nincs joga felelősségre. A fél a 120 nap elteltével semmiféle jogorvoslatot nem élhet, az egyenjogú államnak pedig az idézett törvény 90-ik §-a értelmében 5 esztendőig joga van az adó-, bélyeg-, és egyenértékű illetékek helyesbítését, sőt ha a bélyegesenkítés és jog illetékek ki nem vetetett, azt in infinitum követni. Mert azt mondják, hogy mely jog még nem érvényesített, az el sem évtől.

Ugyanezen szempont alá esik az elévülési kérdése is. (Halljuk!) A törvények értelmében a fél három év elteltével a jogtalanul befizetett illetéket vissza nem követheti. Már most megtörtént egy eset, azért hozom fel, hogy lássa a t. ház az anomáliát, hogy ingatlannal bizonyos illetéket betáblázott a pénzügyi igazgatóság, az illetékszabási és az adóhivatal, tehát ugyanezen illetéket három hatóság. Az az összeg 1700 ft-ra terjed, a mely így jogtalanul háromszorosan lett betáblázva. A megterhelt ingatlan eladott egy harmadik személynek, a kinek rossz szerződése volt, s az a szerencsétlen harmadik ember nem érvényesíthette jogát tekkönyvi feljegyzéssel, midőn egyik hitelező ezen ingatlant eladta. Az adós nem törődött vele, mert ő ugyis eladta. Es miután a vételárfeletlen, a vevő közébejötté nélkül megtörtént az adóhivatali kintalványoztatás a háromszorosan betáblázott jogtalan illetéket, az 1700 ftot is. A harmadik fél szerződése alapján pert indított. A törvényszék megítélte, de mire a legfőbb ítélőszékhez került az ügy, hét esztendő telt el. Akkor éppen én adtam be a folyamodványt és azt mondtam, hogy az illeték háromszorosan vétett fel; s miután az ingatlan vételár a legfőbb bíróságnál csak most ítéltetett meg részemre, kértem azon jogérvényes ítélet alapján a jogtalanul felvett 1700 ft visszafizetését. Kérelmemmel a pénzügyigazgatóság azon indokollással utasított el, hogy a három évi elévülési határidő elteltvén: a visszafizetésnek helye nincs. (Mozgás a baloldalon. Felkiáltások: Szép dolog!)

Igy van ez, t. ház, a bírósági létekekkel

is. Erre vonatkozólag is fenn áll egy miniszteri rendelet, mely szerint a már kintalványozott bírói letétét év múlva többé fel nem vehető. Ki lehet utalványozva, de a bíróság zálogot vezethet rá és mig a peres ügy elintéztetik, el tart őt-hat esztendőig, mikor aztán őt év múlva folyamodik az érdekel, az adóhivatal azt mondja: Hiába utalványozta a bíróság, az ő év eltelt, nem adom ki a pénzt. Pedig az államnak in infinitum joga van saját érdekeit a fél ellen érvényesíteni. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A harmadik kérdés, melyre szintén igen nagy szlyt fektettek a törvény hiányában a jog-, bélyeg és egyenérték- illeték az adónál. (Halljuk!)

Ha itt a sérelmes fél felelősséget ad be, a felettes hatóság csak a sérelmes pontokat vizsgálja meg, és ha látja is a felettes pénzügyi igazgatóság vagy adóhivatal, hogy a felelősséggel jogos volt, de talál három ezime jogtalan kiírást, a mely onnan ered, hogy a fél tudatlan emberrel készítette a felelősséget, annak a felettes közzgeknek nincs joga ezeket a tévedésen alapuló kivételeket vagy kivásvakat leírni, hanem kénytelen tűrni, hogy azon a szegény félen a jogtalanul kivettelt adó- vagy bélyeg-illetékek végrehajtassék. Sőt, ha az illető kijavítaná a tételt, hivatalos vétséget követne el és hivatalból elbocsátatik, mint történt a közzgazdász Wahnman-féle esetben a vámlázsnál. A felettes hatóságnak nem áll jogában a jogtalan illetéket törölni vagy kijavítani. A törvény tehát oda volna módosítandó, hogy az illető hatóságok a hibás tételeket észelve, hivatalból tartozzanak a kiigazítást teljesíteni.

Ezek vonatkoznak a törvény módosítására. Van azonban a t. miniszter úrhoz egy más kéréssem is. (Halljuk!) A miniszter úr törvény által felhatalmaztatott, hogy az illeték-kiszabási tételeket megszabja. A 95. tétel D. pontja szerint a humanitási iskolalaprak, egyházak és erkölcsi testületek kétszer annyit tartoznak egyenértékű fejében fizetni, mint a hitbizományok tulajdonosai.

Ez valóságos anomalia, mert a megjelölt aprak legfeljebb egyenlő egyenértékű adóval volna nek megterhelendők a hitbizományokkal s mert továbbá egyáltalában tulságos magas az egyenértékű illetéki kules. Ugyanis ha 20—30 évet venniük le birtokváltozást átlagidőnek s nem 10 évet, mit a törvény egyenitási alapul elfogadott, akkor az illeték-egyenérték-adó a jögnak és méltányosságnak megfelelően felére volna szállítandó.

En tehát azt óhajtanám, hogy a t. miniszter úr az általa bírt meghatalmazásánál fogva, lenne kegyes az említett szabályzatot a méltányosság szerint módosítani. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Volna még egy kéréssem is a t. miniszter úrhoz. A nagyon szegény embereknek adó- és illeték ügyekben, ha egy-két fontos sérelmek vannak s ha kénytelen írásos felelősséget beadni, többet kell fizetniük, mint a mennyi a sérelmes összeg. Arra kérem tehát a t. pénzügyminiszter urat, lenne szives rendeletileg utasítani az adófelügyelőket, hogy midőn azok kerületükben hivatalos körutakat tesznek, hivatalból is felvehessék a szegény nép panaszait és az a szegény nép ne legyen kénytelen két frtért, esetleg 10 frtra kerülő felelősséget beadni. En azt hiszem, hogy az első három ponton csak is a törvény módosításával lehet segíteni. En azt hiszem, hogy ha a nép terhen nem könnyíthetik, szolgálatot tesznek az összes adókönyvekkel, midőn sürgős intézkedést kérek arra nézve, hogy a szegény nép a tülesigazott adófizetés mellett, legálább a jogtalan adó-, bélyeg-jog- és egyenértékű illeték fizetésétől szabaduljon. Legyen a t. miniszter úr oly kegyes belátni a törvény módosításának szükségét és legyen szives a bajon novellaris uton segíteni. Kijelentem egyúttal, hogy ha azt nem akarja

s nem nézi meg néhány kiválóbb ékszeremet?

— Szivesen megnézem; bár, mint mondtam, magam sohasem veszek ékszeret: eleget összehordanak nekem s még örülök, ha elfogadom. De visszatérve előbbi kérdéséhez, ön még nem felelt arra, ha vette-e N. ur itt valami szép értékes ékszer?

— Számitva nagysád diskreziójára — szolt ravasz hunyorítással az ékszerész — elmondom, hogy N. ur igenis kivásvoltott itt egy remek garnitúrát, de drágálta s azért meg sem vette.

— Mit? drágálta?! oh pfuj! kiálta Pepita, — az én számomra? és drágálta?

— Pedig nézze nagysád e műremeket, nem a legfinomabb izléssel vannak-e rendezve ezek az ametszték ibolyának s rajta a gyémánt harmateseppek? S az ára csak ezer forint, de N. ur csak hatszáz forintot ígért érte.

— Oh az a fukar, hát sajnálta érte az ezer forintot! Igazán megfoghatlan előttem.

— No, de N. ur azt mondta, hogy még visszajön.

— Az már más. És akkor mindenestre meg kell neki az ékszer venni. Mert nekem igen tetszik és bírn akarom. Érti ön — szolt határozottan a táncosnő — én bírn akarom ezt az ibolyasokrot. — Ami tölem függ, én mindent meg fogok tenni, hogy N. ur megvegye azt az ékszer, egészen nyugodt lehet nagysád.

A táncosnő kecesen elbucszott s kirobogott a boltból.

És N. ur csakugyan megjelent másodsor is s már hétszáz, majd hétszáz-

Legszebb ünnepi ajándék felette díszes kiállításban.

Stampfel K. pozsonyi magy. kir. udvari és akad. könyvtáros kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magyar Helikon.

Magyar Helikon. jeles férfiak életrajza. 4 kötet. Ára fűzve 8 frt, estnos vászonkötésben 12 frt. A „Magyar Helikon” 40 füzetben is megjelent és tartalmazza a következő életrajzokat: Toldy F., Vörösmarty M., Dugonics A., Kölcsey F., Petőfi S., Virág B., Bajza J., Kazinczy F., Garay J., Csokonai M., Tompa M., gróf Zrínyi M., Kisfaludy S., báró Jósika M., Kisfaludy K., báró Balassa B., Anyos P., Czuczor G., Arany J., Katona J., Horváth I., Madách L., Tóth K., báró Kemény Zs., Bessenyei Gy., Berzsenyi D., gróf Széchenyi I., gróf Eszterházy M., báró Wesselényi F., gróf Széchenyi P., Kemény J., Boeckay L., Deák F., Báthory L., Pázmány P.

Magyar Pantheon.

A magyar történelem, művészet és irodalom 150 kimagasló alakja, képekben s rövid életrajzokban feltüntetve. XVI. és 152 lap. Sr. 1884. Ára fűzve 2 frt — díszes vászonkötésben aranynyomással 3 frt — ugyanaz népszerű zsebkötésben 1 frt 50 kr. — a Sr. kiadás füzetes kiadásban is megjelent (10 füzetben) egy füzetnek ára 20 kr.

Fölfedezések könyve.

Az ország és népismeret terén tett legnevezetesebb fölfedezések könyve. Irta Thomas L. — Fésüs Gy. Mintegy 200 a szöveg kézzel nyomott képpel. 2 kötet Sr. 1884. Ára fűzve 4 frt, kötve 5 frt 50 kr.

Thaly Kálmán: II. Rákóczy Ferencz.

II. Rákóczy Ferencz fejedelem ifjúsága. 1676—1701. Történeti tanulmány, eredeti levelek s más egykorú följegyzések nyomán. Három arcképpel. — Ára fűzve 2 frt 20 kr. Díszkötésben 3 frt 20 kr.

Ballagi Mór: A magyar nyelv teljes szótára

melyben az egyes szók különböző értelmek körülírás általi szabatos meghatározásán kívül különös figyelem van fordítva azoknak szóárásos, közmondási, irodalmi stb. használatára valamint a szaktudományi és ipari műszakra is. Nékülözhetetlen segédkönyv minden rangú és rendű magyar ember számára. Két kötet vászonkötésben. Ára 6 frt. (Stampfel K. könyvkeres. bizománya.)

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak

alkalmas cikkekkel dúsan felszerelt nagy raktárát, melyben a legjutányosabb áron beszerezhetők:

üveg, porcellán és majolika étkező-, ivó-, kávé- és teakészletek,

gyermek számára szervizek képek, tálcák finom képeretek, tükrök, asztali és függő lámpák szalonokba és több más különféle

dísz tárgyak. mind a legizlésszerűbbek, — ajánlja a n. é. közönségnek

Spitzer L.
Ferencciek-utca 8. sz.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására adni, miszerint a király-utczában (a Schwarcz-féle házban) lévő

bolt-helyiséget kiadom,

mely körülménynél fogva

butoraim

irodák, vendég-szobák, ebédlők, hálótermek berendezésére, a legfinomabbtól a legegyszerűbbekig

igen olcsón kaphatók.

Végül tudomásul hozom, hogy butor-raktáramat hajlandó volnék egészben is átadni.

118. (8-8) Tisztelettel
Mészáros Ferencz.

Tanoncz felvétetik Blauhorn Antal kereskedésében Pécssett.

Diszkolevél: Zürich 1883. Arany-mek: Nizza 1884 — Krems 1884.

Zenélő művek

4—200 darabot játszva; expressióval vagy a nélkül, mandolin, dob, harang, kastagnatt, menyehangok, hárfajátékkal stb.

ZENÉLŐ SZELENCZÉK

2—16 darabot játszva; továbbá varrószerzők, szivarállványok, svájci-lázaszkák, fényképalbumok, írószekők, kesztyűtartók, levélnyomók, virágtartók, szivartartók, dohánysszelenczék, dolgozóasztalok, palaczkok, sereposoharak, székek stb. Mind zenével. Mindig a legújabb és legjobb, kiváltképen alkalmas karácsonyi ajándékoknak, ajánl.

127. (4-4)
J. H. Heller, Bern (Schweiz.)

Csak közvetlen hozatal biztosít valóságot. Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek.

100 legrészebb mint 2000 frank értékben jön a vásárló kezébe közönséges árakért.

Eddig még felülmulhatlan

a MAAGER W.-féle

cs. kir. kizárólag szabadalmazott, valódi, tiszta

Csukamáj-olaj

MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.

Az orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyen emészthetősége folytán gyermekeknek is ajánlható, mert a legbiztosabb, legjobbnak elismert szer: mell- s tüdőbajok, görvélly, daganatok, kelések, bőrkiütések, mirigybajok, gyeség stb. ellen — egy üveg ára 1 frt — kapható gyári raktárban: Bécsben, Heumarkt 3. szám alatt, valamint az Osztrák-Magyar birodalom legtöbb és jobb nevű gyógyszerüzében.

Pécssett kapható: Kovács M. és Sipőcz István gyógytárában; Rech Vilmos — Spitzer Sándor és fia kereskedésében. 110 (12-5)

Dr. Mikolisch Károly-féle panyol Ch na-bor.
Dr. Mikolisch Károly-féle panyol vastartalmu China-bor.
Dr. Mikolisch Károly-féle panyol pepsin-bor.
Dr. Mikolisch Károly-féle panyol pepton-bor.
Dr. Mikolisch Károly-féle panyol rhabarbara-bor.

A legjobb szer gyomor- gyengeségekben, hideglelés, ideg-látnalnak s utóbetegségek ellen Egy üveg ára 1-50
Künnö hatású azon betegségekben, melyek vérszegénység, vagy rossz vértől származnak. Egy üveg ára 1-50.
Rendkívül szer mérges daganatok a gyomor lassu működése s az ebből származó betegségek ellen. Egy üveg ára 1-50.
A leghatósabb szer a gyomor működésére nem ható szervek felültetésül. Egy üveg ára 1-50.
A legjobb szer gyomor- és bél-katharus, valamint egyéb betegségek ellen. Egy üveg ára 1-50.

P. raktár Ausztria s Magyarországra nézve (Gallicia és Bukovina kivételével)
Maager Vilmosnál, Bécs, III. Heumarkt 3.

Gazdagon felszerelt

RUM és TEA raktár.

ÉVADSZERŰ ÖSSZES CSEMEGÉK.

Kínai teák: 8 frittól 14 frittig klgr.
Orosz caraván-teák: 4 frittól — 8 frittig
Császárkeverék: eredeti esmg. 50, 80, 1:50 3 frittig.
Künnö jam. rum 50, 75 kr., 1 frt 20 kr. és 2 frt 40 kr. palaczkban.
Öreg jam. rum 1 frt 80 kr. és 2 frt 60 kr. palaczkokban.

Niek Károly kereskedésében Pécssett.

Részletes árlapok kívánatra bérmentve.

A kisbirtokosok országos földhitelintézetével szövetséges Maiss és vidéke mezőgazdasági előlegegylete mint szövetkezet-től.

A gazdaközönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a t. gazdaközönség szives tudomására hozni, hogy Pécssett, buzatér 8. sz. a., a nagy Gadó féle házban nagy választéku

GAZDASÁGI GÉPÉCSARNOKOT

állítottunk fel, melynek vezetésével és az elárusítással megbíztuk

Ruvald Sándor urat.

Eme raktárunk felállításával nemcsak azon célt óhajtjuk elérni, hogy célszerű gépek forgalomba hozatala által a föld helyesebb művelését előmozdítsuk, hanem leginkább azt, hogy bármilyen gép beszerzését a t. gazdaközönségnek megkönnyítsük.

Gépeinket gyári áron áruljuk a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett.

Megjegyezzük, hogy mi azért nem képviselünk kizárólag csak egy gyárt, nehogy a gazdaközönség mintegy kénytelenítessék egy gyár gyártmányait vásárolni, e helyett a legnevesebb bel- és külföldi gyárosok ama gép-gyártmányait tartjuk raktárunkon, a melyek legjobbnak, legegyszerűbbeknek bizonyultak.

E vállalatunk életrevalóságát legjobban ama körülmény bizonyítja, hogy rövid fél évi fennállása óta már negyvenezer forint áru különféle mezőgazdasági gépeket és eszközöket adtunk el.

Midőn a gazdaközönség érdekeinek megóvása tekintetéből létesített gépraktárunkat ismételt szives figyelmébe ajánlani bátorodunk, megjegyezzük, hogy nemcsak Pécssett, hanem szövetkezetünk székhelyén: Maiss és D. Szekesön is bírnak nagyválasztéku raktárral.

A kisbirtokosok országos földhitelintézetével szövetséges Maiss és vidéke mezőgazdasági előlegegylete mint szövetkezet.

T. cz.

Fennírt hirdetemre hivatkozva a következő, raktáron lévő gépeket vagyok bátor ajánlani u. m. gőz és járgányos eséplőgépeket, rostákat, örlő és zuzó malmokat, ekéket, gabona- és szénagyűjtőket, borszivattyukat, feokendőket; de különösen kiemelendőnek tartom a szintén raktáron lévő „SCHLICK-KRUMPACH”-féle kettős, de kiválólag a hármas ekéket. Ezen ekék a minden évben megtartatni szokott ekeversenyeken mindig a legelső díjat nyerték; ez évben is a Kisbírén tartott ekeversenyen az első arany érmekek lőnek kitüntetve.

Felemlitem még az eddigelő legjobbnak elismert Kühne és Zimmermann-féle sorvetőgépeket, valamint a Heid-féle kankolyválasztókat (trieur) és gabna osztályzókat, nemkülönbén igen jó szerkezetű szecska- és répvágókat, ugyszintén kukorica-morzsolókat, és végül az annyira hasznosnak ismert

csöves tengeri daralót

(Little Giant.)

A maissi mezőgazdasági előlegegylet mint a kisbirtokosok országos földhitelintézet szövetségesének, fő célja lévén a gazdaközönség támogatása, ennél fogva minden náluk vásárolt gép eredeti gyári árak mellett és a hol megkívánatik, több évre terejedő részletfizetésre (amortizatio) kapható, és így minden kisebb gazdának is alkalom nyújtatik esetleges gépszerzéséért könnyen beszerezhetni. Szabadágában áll továbbá a t. vevőknek minden, a gépesarnokban lévő gépet megpróbálni s így legalább oly mezőgazdasági eszközt szerezhetnek be, melyeknek jósága és használhatóságáról eleve már meggyőződtek.

A mezőgazdasági egyesület ily kiváló előnyökben részesítvén a t. gazdaközönséget, mint azt más gépraktár tenni nem képes, azon kellemes reményben hívom tehát fel a t. gazdaközönség szives figyelmét eme raktárra, hogy minél számosabb megrendeléssel fog szerencsélteni.

Ruvald Sándor

mint „a kisbirtokosok országos földhitelintézetével szövetséges Maiss és vidéke mezőgazdasági előleg egylete mint szövetkezet” gépesarnokának képviselője.

GÉPÉCSARNOK: buzatér 8. sz. a. nagy Gadó-féle házban.

IRODA: fő-utca 36. sz. a.

feljesíteni, én jogommal és képviselői kötelességemmel fogva a költségvetés letárgyalása után azonnali önálló törvényjavaslatot lennék kénytelen benyújtani. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

„Közyülésünk Pécssett.“

— Visszaemlékeztül. —

E cím alatt igen érdekesen írja le Illés Nándor m. kir. főördemester az „Erdészeti Lapok“ egyik utóbbi számában az országos erdészeti egyesület Pécssett tartott vándor-közyülését s azon eleményeket, melyeket városunkban tapasztalt.

Azaz kezdő közleményét, hogy: mikor az „Erdészeti Lapok“ híret hozta annak, hogy az egyesület ideki közyülését Pécssett tartja meg, minden oldalról élénken nyilvánult a kedv a megjelenésre. Ki ne óhajtott volna látni Pécsset? . . . e kies fekvésű várost, melynek nevét annyiszor említik történetírónk; melynek falai között áll dícsőségünk hirdeti a remek s most stílusú renovációt alatt álló székesegyház, viharhárds multunkat a török világból épésben fennmaradt meszet karesu minaretjével.

De vonzattak az erdők is; mert hisz Baranya, Somogy erdőségeinek híre, ugy mint a Bakonyé, messze terjed hazánk határain túl is; ki ne kívánt volna megismerkedni velük? esakugyan nagy volt az érdeklőség; szept. 13-án Budapestben már számos erdész-egyenruhát lehetett látni, s a szombati jour-fix a Széchenyi-teren majdnem oly látogatott volt, mint mikor közyülést tartunk Budapestben. 14-én erdészszekkel teltek meg a pécsi vonat kupéi melyeket az államvasutak igazgatósága számozta külön, a rendes számon felül eszallatott a vonathoz. Utunk termékeny vidéken vitt végig, melyen mindenütt a kultúra, a szorgalom nyomai láthatók, s hogy az erdészlet mincs egészen elhanyagolva örömmel lattunk a hegylétők soros láttatvényein. Baranya szt.-Lőrinczen, a mely az utolsó állomás Pécs előtt, a város küldöttje Herberth János v. aljegyző várt rank, közföldön a város nevében és kiosztván köztünk a tárgysorozat és napirend programját. Ugyan e czéllal az alföldi vonattal érkezö vendégek elé a városi erdömester Suha Rezsö volt kiküldve.

Itt részletezésébe becsatkozik az ünneplés fogadtatásnak, eszállásolásnak stb. stb.

Később elismeréssel szól a pécsi sajtóról, mely megelőzőleg megismertette a közönségre az egyesületet s annak hazafias működését. Többek közt: a „Pécsi“ ek. politikai vegyes tartalma lap Rónakay Kálmán tollából egyesületünk történetét és tevékenységét szakavatottan tárgyalván, a tárgyalásra kitűzött kérdésekkel ismertette meg olvasóit.

A derek ezikkezőnek úgy látszik elkerülte figyelmet a mi lapunk. Mi is, ugyancsak Rónakay tollából, hoztuk 3-4 számon át érdekes erdészeti közleményeket. Az igaz, hogy a Tettvény nem osztattuk ki lapunkat az erdészek közt, mint lapjainkunk, s valószínűleg ez az oka, hogy rólunk megfeledtek.

Az ismerkedési estély, mely a Scholtz-féle (Tomancsek Károly) sörésarnokban tartott meg, azt írja Illés, hogy szüknek bizonyult a tágas terem, mert nemcsak az erdészek gyülekeztek ott össze, hogy kezet szorítsanak egymással, hanem eljöttek a szíves házilagok is. Ez aztán ismerkedési estély volt a szó szoros értelmében! A paratlan pécsi dalárda szebbnél-szebb dalokkal és énekekkel, a városi zenekar pedig jobbnál-jobb zenedarabokkal mulattatta a társaságot.

A közyülési referáda előszavát ez írja: A tanácsterem megtelt a közyülés ötven forintot ígért az ametszt ibolyáért, de ismét csak hiába járt, mert az ékszerész megint nem akart engedni a határozott árból.

Egy-két nap múlva a sennora is megjelent ismét az ékszerésznél.

Nos, N. ur mégsem volt itt? — kérde hevesen.

— De igen nagysád, N. ur volt itt, de sajnos, az ékszer még mindig birtokomban van, mert ezer forintot alul nem adhatom.

— És az a galád fukar nem akart annyit érte adni? Hisz ez hallatlan! Alkuszik, mikor rólam van szó, de hisz ez alávaló fólványos! Az én számomra drágája! Gyálazat.

— Nem a nagysád számára, de a saját erszenyének drágája — engesztelte az ingerült tánczosnót az ékszerész — hogy nem adhat többet hétszázötven forintnál.

— Az a földhöz ragadt! szölt megvetőn a szép tánczosnó, — de én még most már minden áron akarom, hogy megvegye nekem azt az ékszert. Ert ön engem? az rá nézve már becsületbeli kérdés, hogy N. ur megvegye nekem azt; eleget meg vagyok sörve az által, hogy annyit alkudtot felelte. Nos, hát én önnök azt az ajánlatot teszem, hogy azt a fennforgó differenciát kiegyenlítsem s ha N. ur még egyszer eljön, adja neki oda az ametszt-ibolyákat hétszázötven forintért s a többi kétszázötven forintot én fizetem ki ezenél.

Az ékszerész eleinte vonakodott ezt az egységet elfogadni, de Pepita sürgetésére végre ráállt.

Másnap esakugyan ismét megjelent

tagjaival. A vidék birtokosai közül is látnuk egyet-kettőt, hanem még mindig kisebb számban, mint azt kívánhatnók. Az erdészeti egyesület tevékenysége épen az erdőbirtokosok javának előmozdítására irányul; saját érdekét hanyagolja tehát el az erdőbirtokos közönség, ha a közyülés tanácskozásait meg nem hallgatja, ha tudomást nem szerez magának a történetkről. Nem elegendő az, hogy az erdészek kezeli bizesség gondoskodik az erdők javáról, gondoskodni kell arról magának a birtokosnak is. Hazánk erdői csak akkor jutnak az okszerű használat azon magaslatára, a melyen birtokosaiknak a legnagyobb és legártalmasabb jövedelmek szolgáltatják, ha majd birtokosaink belátták azt, hogy jelenlegi erdőgazdaságunk oly primitív, melynek fogva a valódi talajjárdókat nem szolgálthatják. Különbön az erdészlet ügyének a közyulatásai erdészeti bizottságok és a másodikfok erdei kihágási bíróságok tagjaiban, a mint azt Pécssett tapasztaltál alkalunk volt, anny apostola támadott a hazában, hogy pár év alatt e tekintetben biztos javulást remélünk.

Ez után ír a „Hattyú“-ban tartott banquettről: 200 személyre terített díszebéd várt reánk. Voltaképen bizony mi vártunk rá, mert jó sokáig tartott mire a levest felhozták.

Nem díszelhetvén az étkek izletességét, sem pedig a bort, a melyen ugyancsak meg nem izlett a baranyai bor híre, csak azon időpontról emlékezünk meg, a midőn a pezsgő palackok durrogása azon pillanatot megérkezését jelzé, midőn az ember felveti a kérdést: „Kiért tritsem e pohárt?“

Igen érdekesen írja le a szent-lászlói kirándulást. Ugymond: kies vidéken vitt utunk, jól művelt földek között, szép falvakon át. Gyönyörködhetek szemek az ember munkásságában s iparkodásának eredményein. De ez csak addig tartott, a míg a hegyeket s azokkal az erdőt el nem értük. A mely értelmesnek találtuk eddig a népet a föld művelésében, ép oly minden előrelátás nélkülünk tapasztaltuk az erdővel szemben. Az erdő talajának legteltes urján való kizsárolása, meredek hegyoldaluak legelővé való átalakítása, a gyertyán elhatalmasodása a rövid vágású tölgy-sarjásokban, a bükkösök elslányosodása sarjerdő kezelés mellett; ez volt az eddigi erdőgazdaság szomorú eredménye. Ehhez járul még, hogy az utak rosszak, a fa tehát csak drága pénzen szállítható ki, minél fogva a jelenleg élö erdőbirtokos nemzedék az erdőből vajmi kevés hasznot húz.

Va valahol, úgy itt szemmel látható, hogy erdeink csak akkor fognak hasznot hozni a jövőben, ha a túlfélgazdaságot elhagyva a mióta termelésre megyünk át; a hol pedig a talaj sekély volta azt meg nem engedti, a mellék-terményekre vagyunk figyellemmel. — A vidék különben szép; a hegyek nem magasak, s esakis északi lejtők meredekbekek, — de a meszes talaj mindenütt a legnagyobb óvatosságra inti az erdészt.

Legközelebről érdekel bennünket soraink azon része, melyben városunk erdejébe történt kirándulásról ír. A tettyei villásreggeliről szólván, így folytatja leírását: neki indultunk a hegynek. Kobányák közt haladva, bele nézhetünk a föld titkaiba. Sekély talaj borítja a mészt sziklát; nem csuda, ha törpe a fa-növényzet. Alig haladtunk egy negyedórányt, már az erdő-kultúra első nyomaira találtunk: lucz-ültetvény a mészkavicsos dőli lejtőn. Sikertült, de nem is kimélték a eseményeket, volt egy-egy foltban 4-5 is. Vajjon mi lesz ilyen meleg klíma alatt ily forró sekély talajon belőle? Arboezfa bizony nem. De hisz csak a karacsony fákat akarnak belőlük nevelni, hogy legyen a Jézuskának mire ag-

N. ur az ékszerésznél. Már lemondott az ametszt-ibolyákról s más olecsobb ékszeret akart vásároltani.

De akkor, nagy öröme, az ékszerész átadta neki a gyönyörűt ibolyacsokrot, hogy már mégis inkább odaadja hétszázötven forintért, hogysen másra kezdjén ismét alkudozni, hisz ezental majd többet is fog venni N. ur s így amit az ékszerész ezen veszt, majd visszanyeri máson stb.

Az alku gyorsan meglett kötve s N. ur dobogó szívvel tette zsebébe az ékszeret s kocsiába akart ülni, hogy Pepitához hajtsón. De azalatt esni kezdett az eső s a bérkocsik mind el voltak foglalva, hanem néhány lépésre egy ezukrázda volt s N. ur oda sietett, hogy új kalapját az esőtől megóvjá. Ott valamit rendelt, mi mellett bevárja az eső végét, vagy pedig még üres bérkocsit megvegye arra. Azalatt kivette az ékszert s a köveket ragyogtatta. — Remek, szép! no, de nyolczadézfél száz forint is szép pénz . . . hm, nagyon is szép! . . .

Míg a csokoládét lassan kaulazta, eszébe jutott, hogy voltaképen nem nagyon okos cselekedet volt föle ennyi pénzt kidobni . . . s még hozzá egy tánczosnóért . . . hisz valóságos szégyen! . . . s N. ur erre úgy elpirult, mintha lelkiismerete aruzul lötöte volna.

— Atkozott! hisz ha jól meggondolom, az valóságos gyálazat, hogy most ezzel az ékszerrel azt akarom megvenni, hogy annál a ledér nőnél egyike legyen a száczaknak . . . megfizetett, hazug szerelem . . . egy órára . . . s otthon az én kedves kis feleségem vár rám, vár egyedül . . . és szomorkodik, hogy nem

gatnijó és rossz gyermekek számára ajándékaikat. A gondolat nem is rossz, sőt követésre méltó. Azért, mert rövid idő alatt jelentékeny hasznot ígér és azért mert letele teszi e valóban szép karácsonyi szokás meghonosítását a magyar sík földön is. Feljebb haladva több és több sikerült nyomára találtunk az erdőművelésnek. Kísérletek ezek különféle fanemekkel, annak kipróbálására, hogy mit lehet, mit kell nagyban termelni. Találtunk erdei és fekete fenyőt, tölgyet, nemes diót, szelíd gesztenyét, sőt mandulát is. Az akáczezel és aianthussal is tetteket próbák és nem megvetendő eredményrel. Meg kell valaununk s e véleményünknek a helyszínen is kifejezést adtunk, a város erdőmestere Suha Rezsö munkássága dícséretet érdemel. Igaz, hogy e dícséretet nem oszt-hatjuk minden kifogás nélkül, de az érdemet alig fogja esonkitani. A kritika, ha méltányos és igazságos, csak előmozdítja az ügyet. Kifogásaink a következők: Az ültetések szerteszét az erdőn, majd itt majd ott, már felserdült sarjások közt végeztek. Igaz, hogy tisztások befásítását célozzák; de nézetünk szerint elsőnknek kell lenni mindig a folyó-vágásoknak és azok környékének. Különbön lehet, hogy e feltételnek is elég lett téve, csak hogy mi nem fordultunk meg azon a tájon. — Ültetésre idős események használtatnak; mind a pinusok, mind a tölgy, dió, gesztenye már korán erős gyökereket fejlesztenek, kiültetés tehát csak igen fiatalon való, vagy magról nevelendők a tett helyén. — Mocsár-tölgy a száraz, sekély, meszes hegyoldalokra nem találják megfelelőnek. A természetből is legtöbb ott a magyar tölgy. Ha a magyar tölgynek elég mély a talaj, az és a közönséges (muzsdaly, sessiliflora) volna itt inkább helyén. — A mandulát előkultúrának kellene tekinteni, a mely alá tölgy, gesztenye, dió lenne vetendő, esetleg pinus ültetéssel kerve. Mire azon fanemek serdülni kezdenének, a mandula úgy is befejezte élet-pályáját, vagy kerdőltetnek. — Az akác is meglepő növedékest mutat, megérdemli a közkeverést, annál inkább, miután aligha fogja a talaj mindenütt szalárdó nevelést megengedni. Különbön abban is jó elő-használatot ígér.

Ennyit tartottunk kiválóképp érdekesnek olvasóinkra néve az országos hírt szakférfi közleményéből.

A gyermek-bálokról.

Benne vagyunk a java télen, erősen tart a téli szaison. A jó falusiaknak egyedül téli mulatsága — az egyszeri gyermek nyelvél élve — a családi ünneplés: a disznótor — nó meg a férfi-nem „esüendes“-blattozása és a kávésnéniék tris-tracsalása. Tánczár, bála nem is gondolnak még ilyenkor faluhelyen. Kirgálják magukat a farsangban is, csak győzzék! Nálunk városiaknál már javában folynak a táncmulatságok, kezdődvén az ajnhez-vezáj-drájon, folytatván a „kis“ és „nagy“ tánczórakban s végződvn a bálokon. Szégy van rendjén. Az ellen nincs is kifogásunk, hogy a felnöttek már adventben kezdik a farsangolást, de már ahhoz sok szó fér, midőn ily mulatságokon a fejletlen ifjú gyermekeket is felléptetik, mert pedagógiai szempontból rég elismert igazság, hogy házi vagy nyilvános mulatságaink divatos tánczai nem valók a gyermekeknek. Lehet e tárgy felett sokat okoskodni, akárhog elemezzük széptani tekintetből is, elvitázhatlan s behibonyított tény, hogy táncz alkalmával az elvet adó eszme mindig a szerelem marad. A táncz-mulatság ép oly káros hatást gyakorol a mindkét nembeli ifjuságra, mint a Kock-féle regények olvasása. Találón

jövök . . . Hohó! ha megtudná ezt a dolgot, kisirná mind a két szemét.

— Oh, mily gyönyörűt illenek ezek az ametszt-ibolyák. Margitom havasszöke bájához.

A sennorinának nem is való, olyan szenvedélyes sötét szemekhez nem állna jól a szende bájós ibolya! . . . s minő szemekkel nézne rám Margit, ha neki adnám az ibolyákat? szegényke, neki alig van valami kis ékszere, tudja, hogy férjének nem igen tellik, hát nem is kívánja. Pepitának az egész világ férfinépe hordja az ékszert garmadába, szegény kis feleségemnek meg még a saját férje sem vesz, hanem a tánczosnókat viszi . . . Aztán ma éppen házasságunk negyedik évfordulója van . . . s Margit egész életét a szeretettel gondolna rám ezért a meglepetésért . . . s aztán még az ékszer is megmarad nekünk, egész kis öke, ha netán megszorulnánk . . . Pucéz! fizetek . . . egy eszébe csokolád . . . gyorsan!

N. ur sietve ment haza s az ékszeres-kei feldisztette — nejt. Margit boldog volt, férje szintén s hogy menyegzőjük évfordulóját még jobban meglunnepeljék, N. ur elvitte nejt este a színházba.

A szép tánczosnó sötét szemei fellángoltak a bosszuságtól, amit egy elősragu pályóban mindjárt a színpad mellett meglátta az ibolyacsokrotak N. ur nejeinek keblén s füleiben, és e feletti haragjában oly nagyot ugrott, hogy a férfi közönség lekesülése határt nem ismert.

Másnap pedig, mint a vihar, úgy zugett a csóbos sennorita az ékszerboltban s visszakövetelte legalább a kétszázötven forintot, ha már az ékszerrel megcsalta őt a „mesquino“!

mondja erre vonatkozólag a szigoru Palmer a bál táncosk regények, melyek lábakkal adatnak elő; mert a milyen természetű szerz, ha a kifejtelt s felserdült ifjuság ezen regényben szerepet vállal, ép olyan természetellenes és káros, ha a gyermekek is részt vesznek benne. Igaza van L e n h a r d t Károlynak is, midőn azt mondja: a tánczterem délszaki hőségében idő előtt nyílik meg a bimbó, idő előtt hervad el a virág. Mi marad azután az ifjuságnak, ha már gyermekkorban izlezi azon élvezeteket, melyek a későbbi kornak kell, hogy fenntartva legyenek. Nem neveltetnek-e ezáltal ama blazirt, megvénytült ifjak, kik pessimistikus (önöz) életnézetekkel maguknak és másoknak terhére válnak? A ki nem hiszi e hangatos fraízisoknak látszó — de esakis látszó! — mondások igazságát, az csak lépjen abba a terembe, a hol a gyermekek számára bált rendeznek. Mit tapasztalunk ily alkalomnál? Föl s alá reptünek a gyermek-párok, a bimbózó testek erősen szorulnak egymáshoz, a mell líheg és szilajul lüktet az erekekben a vér. Csoda-e, ha a leggondosabban nevelt gyermek is erkölcsileg elbukik, vagy elbukhatik a tánczterem sikamlós padozatán? Mert bármennyire is jól lát az okos szülő a gyermek szívébe, mégis annak mindig volt, van és lesz oly rejtett helye, hova a szülői erő által visszaszorított salakok elbujhatnak. Ki áll azért jót, hogy azok felszínre nem jutnak, ha t. i. megengedjük, hogy az érzelmek és ösztönök ily könnyelműen felkavartassanak. Azért a szülő legfőbb törekvése oda legyen irányulva, hogy gyermekével az erényt kedveltesse meg. A tánczteremben erényt ne keressünk. Táncmulatságokon az a király, a ki a legszebb, leglgyesebb és a legszembevetőbb divatbál! Ha a gyermekeket arra tanítjuk, hogy azok minél előbb a külsőségeken találják az élet lényegét, úgy oly embereket nevelünk belőlük, kik külsőleg hasonlítanak a díszes, ezira koporsóhoz, — fényesek, fénymázosak, s belül undok fekélyek mételeyek meg őket — belsőleg ürösek. Azért csak az menjen bála s annak való a bál, a ki a dolgokat e k ö l e c s i becsük szerint kellően képes megítélni; a ki a külsőben, a fényezés nem amit többé; de nem ám a tapasztalatlan gyermek, kinek lelki szeme oly könnyen kaprázik. Hát az irigység, a kiálthatatlan utálatos s pöf-feszkedő g ö g, az ostoba fényűzés, az egészségtani szempontból rég elítelt mértéktelenség s az uton-utétlen tapasztalt társadalmi hazugság — nem számlálkózik-e a tánczterem levegőjében és nem becsatkozhatik-e észrevétlenül rozsdaként a zöldöl kálászra? Ezt csak a süket nem hallja és a vak nem látja be! Avagy mit látnak s mit tapasztalunk, ha az éjfélig s kora hajnalig tánczoló ifjuságot fölkelősükkor szemügyre vesszük? A sok pines panes kottyalék étel-ital, a szem és tüdőt egyaránt rontó szivar és ezigarette füst felhalottá teszi őket. A bál után reggelen beáll a fofájás, a szemek hasonlítanak a porlepte piszkos tikörhöz. Az álmos szem még nem nagy baj — habár arra mutat, hogy a gyermek idegrendszerét kárt szenvedett, — nagyobb baj már az, ha a sok, temérdek cukor étel — az ily alkalommal nem tiltott mértékben élvezhetvén — a gyomrot megtorntják, a gyermek meglútheti magát és könnyen befészkelheti magát a romboló tüdő-gümő kör. Ily körülmények közt legtöbb esetben a szülők bünei miatt, életével lakolhat a gyermek. Örökre arany-igazság marad, a mit a francia J e a r P a u l mond „Levana“ művében: a gyermek-bálok gyakran kezdetei a haláltáncznak!

— a — r.

Az ékszerész a törvénszékhez utalta a szép nő követelésével, hanem az ünneplélt tánczosnó tudta, hogy csak neveltségessé tenné magát; nem szölt hát senkinek egy szót sem az egész esetről. De az ékszerész odább pletykazta. N. ur és neje azonban sohasem tudták meg, hogy az ametszt-ibolyák megvételéhez Pepita de Oliva is hozzájárult.

B. Büttner Lina

Szeress, a meddig . . .

Szeress a meddig élted Virágit szeretheted, szeress, Kacagji, dalolj, örülj, repess, S a béke járjon veled; De gyermeke, azt ne véleljed, Hogy tán, mert meghödlőd neked, Canpán játékszered lehet Egy férfiszív, mely hűn szeret. Örvéndj, dalolj, repess, kacagji. Nek-d nyit most minden virág, Madár dalolni nekéd vágy, Hisz még tavasz korodba' vagy S most minden, minden még szabad; Nem messze bár a nap, melyen Szíved betölti teljesen Lángjával majd a szerelem. S ha még ma minden tréfa tán, S te még nem érted, érzed ezt; De hidd el, egykor majd szeretsz, Mert nyár jön a tavasz után: S óh akkor csak szeress leány, Add át egészen szívedet; Hisz itt e földön eleget Szeretni tán nem is lehet. Ervin.

Baranyai sokacz-lakodalom.

(Népisme.) Sokacz lakodalomban legnagyobb szerepet játszik a „kumo“, ennek feltételül mindnyájan hódolni, a fiatal házasulandók pedig valahányzsr közelébe jönnek, kezeit csókolni kötelesek. Oldala mellett van a „sztari svat“ a kumo helyettese, de szerepe a kumoénak van alárendelve. Végre a „csanz“ vöfel, mulatságvégző, vendég hívó, rendez-felügyelő és a gajdos (dudás). Ha meg van kérve a menyasszony, csinált virágból koszorút visel, czopfját, mely különben feje tetejére volt kötve, leereszti s nyakát csillogó ezüst huzsok, és tallérokkal föleözfrázza, s nines oly gyémántos nyakék, melyért talléros nyakéket feleselérné. Két három nappal az esküvő előtt, a csanz a vendégeket hívogattja össze, ilyen alkalommal, valamint a lakodalom napján, minél bizarrabb öltönybe buvatik s minél jobban megtudja a vendégeket nevetetni, annál nagyobb hírt szerez. Lehet látni ő kemét kifordított hosszú, elviselt uri kabátban, magas tetejű, összenyomott vagy elváslat női kalapban, veres pántlikával keresztül kötve, mely mellől nagy kakas vagy pulykatoltnak nem szabad hiányznai. Elváslathatlan társai pedig a felkúndozott fokosra akasztott kulacs s a hatalma kitüntetésére és a rend fenntartására szükséges korbaes vagy bikaér. Eképp fölkeszülve, vendéghívóba indul, utközben minden eleje jöttet kulacsra tartalmával kínálva meg s nem is busul rajta ha kiűrtül, mert amely házban vendéget hív, a meghívott vendég családja szemügyre veszi a csanz kulacsát s a világon a legnagyobb szégyen lenne, a csanzt üres kulacsal a házból kieseresteni. Félíg fehér borral felt kulacsát vörös borral töltik-e meg, vagy viszont, ezen a csanz soha sem töri a fejtét. Esküvő előtti napon estefelé, a vendégek a kumo vezérlete alatt menyaszonnyos háznl jönnek össze, de a vaesórára szükséges eledelt és italt a völégény köteles kiállítani s házából a menyasszony házába átszállítani, mely átszállítás szintén ünneplésesen megy végre. Elöl indul a csapat vezetője, csanz uram, sokkott egyenruhájában; tüstént utána a nékülkötetlen gajdos, ezután a meghívott vendégek nötelen fiaí viszik a sok ételt és italt. Ejjfel tájban a vendégek szetszalanak. Másnap t. i. az esküvő napján, miután a kumonak a menyasszony családja előtt sikerült igazolni magát, hogy rossz dologban nem jár-nak, s miután a menyasszonyért a váltásdíj megadták, a menyasszony sztléi és rokonaitól vett áldása s elbucszása után, megindul a menet. Elöl a csanz, utána a zászlóvivő. E zászló sárgapiros színű, bele van varva feketével több csillag, hold és kereszt, a nyele hegyibe pedig citrom, narancs vagy aranyozott alma van szúrva. A zászlóvivőt a dudás, ezt a komo és sztari svat, a közéjük vett völégényrel követik, utánok jönnek a férfiak s így a nők. Többnyire a plébanos udvarán megáll a menet, hol előbb egyet kölöznak, mely az ő nemzeti tánczok s melyben nem-különbség nélkül összefogódnak s így kört képeznek, közé-közbe versekben buzdítva a tánczó-lókat a vigágra. Esküvő után szokott rendben haza jöve, ott a zászló a házföldre kitűztetik, s a jöttek szerenese-kivánatokkal fogadtatnak. Ebéd alatt nines hossza a felköszöntéseknek. Hogy valamint a magyaroknál, így a sokaczoknál is az ebéd alatt a vendég sok adózsának van kitéve, vilagos; az ételt az asszonyok hordják be, mert csanz uram a rendesialással s a vendégek mulattatásával van elfoglalva. Ebéd után folyvást kölöznak. Estefelé a menyasszony ágyaért mennek, de azt előbb meg nem kapják, míg a kumo ki nem váltja. Az ágyhoz egy kakas is adatik és utközben pénzlet tömetik. Vaesóra után a menyasszony kakasát kukorításra ingerlik, vagy ha ennek nines rá kedve, a csanz teszi azt helyette, mire az új ház-asok, mintha álomból ébrednének, fölkelnek, helyüket a völégény apja foglalja el, előtte áll most az új pár, szönyeggel beletított földön. A völégény apja ekkor kérdi: „Fiam mit akarsz?“ Mire a fiu: „Áldásokat edes apám.“ Erre az apa: „Áldjon meg hát benneteket a mindenható atya, fiu és szentlélek Isten.“ Ezután a menyasszony nál márszen tartott pohár-ból isznak az apa, a fiu, s az új menyasszony. Ez utóbbi, amit ki nem iszik, hátra önti. Most előáll a sztari svat s elvezeti az új párt a padlásra aludni. Más nap a-tóra az új menyasszonyt legtekintélyeseb rokonnöje vezeti, a templom után előbb haza mennek, s most az új menyasszony vizért megy a Dumára, elől a zászlós, utána a gajdos; a csanz a menyasszony mellett van, ki minden szembejövőt megcsókol; haza jövet aztán evés-ivással töltik az időt. Most az új menyecske nem ül le, hanem tetszése szerint csókolgatja a vendégeket, míg a nyomában levő csanz a csókért pénzt szedve sürgölődik, mert az új menyecskeknek egy csókja sincs ingyen. R. Ensel Sándor.

Vidéki levelezés.

Siklós, 1884. deczember 21-én. A „Pécs“ siklósi levelezője P. Gy. ur a „Pécs“-nek 100-ik számában már leírta a megyei bizott. tag választást, így felesleges is volna tán erről többet írni, ha ezen tisztelt levelező a dolgok mikénti

nekí s nekünk talán áldás, hogy a kedélyek lecsillapuitag nem hagyhatta el a körágot. Csak lassan épült fel a súlyos betegségéből s nagy időbe telt, míg újra visszatért ereje, egészsége. 1852-ben menedéket adott egy szerencsésen üldözöttnek. Feljelentették, és elfogták. Egy teljes évig volt rablátra kárhoztatva, a börtön nyirkos levegőjénél s örök éjénél. Mikor újra szabadlábra helyezték, neje már meghalt a sok lelki szenvedéstől s családi boldogsága örökre eltűnt.

1857-ben vette fel újra a tollat. Az „Ember tragédiáján kezdett dolgozni, melyet 1860-ban be is fejezett.

1861-ben feljött Pestre, hová ismét a közügyek szoltították, magával hozva a drámai költemény kéziratát. Ő maga nem tudta, hogy miként értesítette ezt, majd végre Szontágh Pál barátja kérésére átadta Arany Jánosnak. Arany elővasta s örömmel ismert fel benne a remekművet, mely örömeinek Madáchhoz irt levelében — ki ezalatt ismét hazatért a feloszlott országgyléből — kifejezést is adott.

Tanácsára Madách elküldte művét a Kisfaludy-Társaságnak, mely azt 1821-ben sajtó alá rendezte.

Ez volt Madách utolsó s legnagyobb műve, melyvel a nemzeti irodalomban kincstárba egy újabb drága gyöngyöt adott s melyvel önmagának az utóemzedék előtt diés s örökké fenmaradó nevet biztosított. Eltérően kevés elismerés érte, egészben csak annyit, hogy 1862-ben a Kisfaludy-társaság bevalasztá tagjai közé. Harom évvel utóbb — 1865. okt. 5-en — tehát oly rövid idő múlva, hogy folytonos gyengéklődése mellett újabb művet nem alkothatott — férfi-kornak delén, elérte a halál.

Ez rövid vázlatban Madách Imre, fejedhetetlen költőnk életrajza; költészetének genialisitásának méltatása nem a mai feladatunk. Tudjuk, hogy azért, mert csak egy művel teremtett meg halhatatlan nevet, nem öngonk semmit az őt megillető kegyeletről levonni. Igaz, hogy Shakespeare, Goethe, Molière és Arany nagy zeniek voltak, de korántsem azért, mert oly sokat produkáltak; de nem voltak-e ezek szellemileg egy polcon állók: Beaumarchais, Cervantes és Katona is? Pedig ezek is csak egy-egy nagy, de halhatatlan művet alkottak. Beaumarchais a Figaro-diológát, Cervantes Don Quixote-ját és Katona azt a kolozsias, örökszép tragédiáját: Bánk-bánt. Ilyen volt Madách is.

Az „Ember tragédiájá” is — mint Goethe „Faust”-ja, melyhez tagadhatatlan hasonlít — prologgal bír. Ez az első szín, mely az Úr zsumolyánál, a menyekben játszik. Az angyalok kara s a három főangyal: Gábor, Mihály és Rátael diésítők a végteleen jószág Istent. Luczifer is ott van körülben, de hallgat. Erre az Úr megszólal:

Luczifer:
Nem ártatok mást, csak mi lényegem.
Élveztéti dicső hívtány szavát,
De ott is hogy ók diésérjenek.
Együtt nemetelnek: osztályrészemet.
Küveteltem.
Az Úr megadja:
Leg en, a mint kívánod.
Tektés a földre. Éden fáit közt
E két sádar fát a kello közepén
Megkötözöm, aztán föld legyem.
Luczifer melegeződik ezzel is:
Fuker kezeikkel mézt, de hisz nagy en vagy
S egy talpától föld ók nekem.
Hol a tagadás látát megvott.
Világotat meg fogás dióttan.
A második szín már a paradisosba vezető a nézőt, hol Adám és Éva élvezik az élet kejeit. Madách a két mondattal jellemzi a férfit és nőt.
Éva:
Ah én! én! mily éden, mi szép!
Adám:
És örök lenni mindennek fölt!
S nemsokára megjelen Luczifer. Nem nagy küzdelmébe kerül a két ember felletl gyözedelmeké. A tudás almáját előbb Éva, aztán Adám megízleli. Ekkor Luczifer a halhatatlanság fája felé vezető öket, de egy Cherub lángoló karddal utjokat állja e szavakkal:

Luczifer:
És a jövőnek végig bolotok
Tétrekeny álom képeit alatt;
De hogyan látok, mi dőre a ez!
Mi súlyos harc, melybe utatok tér;
Hogy esztelődés en erjen a miatt!
És a csatától meg ne fusstok!
Egőre egy kisinyi sugárt adok
S e sugár — a remény.
Álomba szenderül Adám és Éva,
Luczifer búját szállít reájuk s ök megálmodják az emberi nemzedék jövő küzdelmeit. Ez foglalatja a IV - XIV. színek. A negyedik színben Adám mint Pháraó szerepel s a saját emlékre galut épített. A munkás nép iszonyuan szenved. Egy rabslóga kimerült Pháraó trónja elé veti magát s ott meghal. Végzava ez:

Luczifer:
Mért él a pör? — A galúhoz követ
Hord az erőnek s állítván utódokat
Járnába, meghal. — Milliók egy miatt!
Éz a „milliók egy miatt” cseng aztán
Ádám fölűlebe folytonosan. Szabadságról álmodik:
Emlébe cseng mék: milliók egy miatt.
E millióknak kell érvényt eze szemem.
Szabad államban — mást nem lehet.
Egy-ézen az egyén, ha él a kök,
Mely egészeből nagy ógost csinál!
Luczifer Görögországba vezető őt s ott Adám mint Miltiades keserűen tapasztalja, hogy a hős honfi nemes tetteiért mily pályabert arat a dühöngő demagógoktól. Még szomorúbb képet tár eléje az erkölcstelen Róma. Itt Adám a pazar Serginlust alakítja s Éva szeretőjét, Juliát. Éze erkölcsi romlottság közepett azonban újra küti mutatókzik az emberiség megmentésére: a kereszténység. Következik az ókor. Adám mint Tankred támad fel újra. Éva minij apáca: Isaura. Dező vallás-egység valláskülönbséggé fajul, egyenetlenség uralg s az emberiség újabb vesztékét fenyegetik. Az erre következő szín az újkort tünteti föl, a tudományok gyözedelmét. Ekkor Adám a tudós Kepler személyében jelenik meg; de mig ő a csillagokból olvas, neje által rútul megalatlik. Adám belátja, hogy a tudomány egyedül nem képes az emberiséget megjavítani. Luczifer eléje idézi a franczia forradalom zajgó képét, melyben Adám Dantoná változik. A kores elégedetlenség előbb másokat, majd őt is a vérpadra vezető. Vért, csak vért akar látni a fellázadt tömeg, nagyobb, szentebb célja nincs, mint a gyilkolás. Adám belátja, hogy a nép még értelem a magasztosabb csel elérésére. Londonban megvetéssel fordul el a kinsert hajlászó nyüzsgő néptömegtől. S most néhány évezreddel előre lép jelen korunknak, amilyen az körülbelül akkor lehet. A szent Simonisták phalanster-rendszere fel előtér, midőn az előkornak nagy szellemei: Luther, Plato, Michel-Angelo és mások az emberiség nagy gépjében már csak, mint puszta számok miködnék közé, midőn a szép s nagy iránti lelkesedés már teljesen kihalt.
Ekkor Adám a látottaktól teljesen elkeseredve, ismét vissza akar térni az eredeti tiszta magasba. De akkor már a föld sem az, mely volt. Örökös tél terült föléje s a rajta lakó emberek elölröptek testileg s szellemileg. Csúpn eskímők lakják már a földet. Kétségbeeséssel szívében szunnyad Adám s mint életerős fiatal ember ébred fel újra kelet felé az ége alatt.
De a tett tapasztalatok annyira elkeseríték, hogy egy ngrással a tátoing mélybe, meg akarja menteni az emberiséget leendő boldogtalanságtól. Ekkor elébe lép Éva s titkon megszítja neki, hogy anyának érzi magát — s Adám újra a földé.
Megjelen az Úr újra hangzik az angyalok diéséréte.
Éva:
Értom a dalt, hála Istennek!
Ádám:
Gyanitom én is fogom kivesélni.
Csak az a vég, csak az tudám feloldal!
És szól az Úr:
Mondottam ember: küzdj é bízza bízz!
Ezzel végződik Madách „Ember tragédiája, az a nagyserült drámai költemény, mely szerzője nevével együtt örökké fenmarad a nemzet emlékeében, amíg csak ember lesz, ki — bízza bízik!

Jutalomjáték.
Hétfőn Gyöngyi Iszós, a tarsulat tehetséges fiatal tagjának jutalmára „Mukányi” adatot, tízt ház előtt, mely alkalommal a jutalmazottat tisztelői koszorúval s virágvánkokkal lepték meg. Az előadás nem a legjobbakk közé tartozott, örökös ingadozás volt észlelhető, mi nagy hátránya volt az összességüknak. Ferenczi (Mukányi) eleinte sehogy sem ta látta a kerekvágásba, pedig nála megszoktuk a határozottságot. Gyöngyi (Kozák Manó) nem volt elég svihak. Mar maga az alaphang sem volt helyes s ha még megmaradt volna a mellett; de a darab közepén átesapott valami — náthás dialektusba. Több következetességet! A többi szereplők közül Somyogyi (Várkonyi), Somyogyiné (Olga), Arányi (Zápolya), Bodroginé (Vargáné), Arányiné (Piroksa), Bodrogi Lina (Margit), Litzenmayer Szidi és Poldi, az előbbi a kis gymnázista szerepében, utóbbi mint Ella, továbbá Dalnoki (Darnai) és Veszpremi (Szeredy Ödön) kisebb nagyobb szerepeikben jól működtek.

Irodalom.
„Költemények.”
(Irt: Kasza Gy. József [Kövesdi]. — Nyomatott Tóts József nyomdájában)
Valahányszor egy új poeta könyvről van szó, mely esetleg nem a fővárosban, hanem a provincián látott napvilágot, — az olvasó közönség ezinuk mosolylyal át kifejezést megszokottá vált előítéletének s mintegy azt mondja, hogy: újabb pezgasi rugamok! — Ez pedig nagy tévedés, mert találkozik bizony néha-néha a sok közül egy elismerésre méltó igazí tehetség is. Az igazí tehetség pedig figyelmet érdemel, sőt nem csúpn figyelmet, hanem hathatos pártfogást; mert mi lenne a legnemesebb gyümölcs-esemetéből, ha már első virágzásában is fagy érné, s nem az éltető nap meleg sugara?
Kasza Gy. József, kinek álnévével (Kövesdi) gyakran találkozhattak olvasónk lapunk tárcza-rovatában egy-egy csonk költemény alatt; egyike az újabb nemzedék azon lantosainak, kik már lajtjuk pengetésével túl vannak a skálán s néha

oly édes dalokat zengenek, melyek ügyes kezekre vallanak.
Nem czélunk nagyozni, hisz jól tudjuk, hogy azzal csak ártanak a jó ügynek; annyit azonban őszintén elmondhatunk, hogy Kasza Gy. József homlokán viseli a muza esőját s hogy költeményei felülmelekedtek a poézis köznapiságának színvonalán.
Költeményeiben van eszme, gondolat s hogy ne csak az észre, hanem a szívre is hassanak, mindegyikbe vegyített egy-egy édes csepp fennen dobogó keblének meleg érzéséből. A technikaúja kifogástalan. Sorai dallamosak, rímek jól csengenek, akár a sarkantyú zenéje. A kiülak dolgában szintén elismeröleg kell megemléstünk, hogy a változatosság követelményeinek is igyekezett megfelelni s elég sikerrel.
Egyedüli hibája, hogy a tárgy-választásban nem valami nagy találekönyságot produkál. Nem ritkán eleséppelt tárgyat választ, a mi természetesen kisebbíti költészetének értékét, deazára, hogy a feloldozásban eredetibbnél-eredetibb s hatásosabbhatatosabb hasonlatokat, öleleteket, gondolatokat használ.
Egyik-másik verse hasonló egy aggszűhöz, a ki ékes új ruhában fesseleg, feldiszipve bódító illatú virágokkal, ragyogó ékszerekkel.
A küldisz magában véve még nem minden.
Iparkodnia kell tehát, hogy a tárgy-választásban is mutasson virtuozitást s akkor lehet reménye, hogy szorgalom és kitartással feljut a Parnasszusra, hol a halhatatlanság babérja terem.
Kiadott könyve első lépésnek elég.
Csak előre!
Sic itur ad astra!

C S A R N O K.
A KISÉRTET.*
Irt: Haksch Lajos.
Csikorgó hideg volt, még a levegő is mintha meg akart volna fagnyi, olyan sürtséggel nehezedett a fagyos földre. A merre szem tekintett, mindenütt csak fehérségét látott a végtelenségig. Mi ez? talán gyszál a föld? Pedig most lünnepelni kellene, hiszen karácsony estéje van. Mindegy, a fehér szín lünnepet is jelenthet. Gyszál a föld, mert kihalt a természet; lünnepel, mert a Megváltó született.
Bizony kihalt minden élet, a ki él is, jól eltemetkezik meleg szobájába a kandalló mellé, aztán kineveti azt a szálke semmisségét oda künn, mert az fázik.
Hanem azért abban a kihaltan látszó pusztságában még is van élet. Ott csillog két parázs-szem a messzeségben, néha-néha mintha lehunyán szempilláit, el-cítottak a pislogó láng, aztán meging lobbott vet s tovább bámul a sivatagba. A lőporostorony

őrházkója az, melyből az a gyenge világosság erőkődik kifelé, jelenteni akarva, hogy ott még van élet. Van bizony, de milyen!
Szegény bakák, azoknak is kijutott az lünnepből, mikor más az lsten házába siet imával dicsőíteni az Urat, akkor nekik ott kell keuzorogni a lőporos torony előtt; naphosszat őrzik azt a skatulya formájú házat farkasordító hidegben s káromkodnak hozzá mint a jégeső.
Annak még csak jó sorsa van, ki az őrszobában guggolhat a kályhasarokban, mert ámbátoron nincs abban a Babylon-torony formájú kemenceben egy szikra tűz sem; de azért az mégis jól esik a bakának, ha ott érzi maga mellett a kandallót s bele képzelteti a pattogó, szikrázó falhasákokat.
No de nem tart soká ez az állapot, mert Gonda Mihály, a ki különben kövözött, azonban eme rangbéli állapota daczára „örög baka” s mint ilyen a század apja, — megvan a sok fél lábón való állást, meg a marokba lehelést, elment prédára portyázni, fát keresni. Most már meg kell jönnie.
Az a hangos, cifra káromkodás biztos hirmöké, hogy ó már itt van. Erős eszima kopogás hallatszik, erre egy hatalmas rugás az ajtón, hogy csak úgy zengett bele a házikó és infanterist Michael Gonda ellenségkergető ábrázolata megjelenik az ajtó küszöbén, felér zuzmarás bajusszal, szakállal, karjain mindenholnan elkerített nagy esomé futni való jószág.
— Az árgyélusát ennek a kutya hidegnek! majd oda fagyott a körmöm, mikor ezt a fűszét összehorontáltam. Hanem most be is ritkét, olyan igalmatlanul, hogy a „sarfe patrony” is megolvad a táskában! Hozzi a masinát te „budas”, aztán ki vele abba a bornyuból a szalmát, hadd gyujtok alá. Mán nem köll paradés bornyút, jó lesz ha meg is csapan egy kicsikét. Így la! Na te „bimbó”, nem láttál még tizet gyujtani? Hát mit táfod el így azt a profutunmagazint, úgy sem eszik az máma „granat marscho”. Adta regrutája!
— Jobb lesz Gonda, — szól bele a káplár megvann a sok morfondirozást — ha mesél valamit a legényiségnek, legalább el-felejtik, hogy menaszt is kellene emük.
— Ha csak mese köll, hát tudok én akár egy regimentre valót is, hanem — kinek van bagó a pipájában? Hát csak ide vele, mert a nékél nem megy. — No hát melyiket is mondjam el? Az a! most jűt eszembe a legjava, az is épen ilyen időtűjában, karácsony estéjén történt, épen ilyen ezudar idő volt mint a mostani. Akkor esett meg az, hogy a „poszt” agyonlötöte a kísértetet.
— Anyu! Aztán igazí kísértet volt az? — Kérdi az egyik ijenez.
— Olyan igaz minthogy én infanterist Gonda vagyok. Itt voltunk akkor is őrségen a puskaporos toronynál, Kaszap Samu állt a poszton. Hát — aszongya — a mint épen 12-ét ütött az óra a városban, egyszerre csak valami fehéret látott feléle sühogini onnan a tetető föl. Nem tudta megismerni, hogy ember-e vagy állat, csak azt látta, hogy az bizony nem igen jár a földön, hanem mintha a levegőben libegett volna. Ucu! az én Samu pajtásom „fertig”-be veszi a fegyverét, oszt rákiált: „Halberdó!”
— Hanem a felhérség csak egyre közelebb röptül. Samu kétszer, háromszor is rákiáltott; de csak semmi foganatja s szóvak. Az árgyélusát, majd megállsz te mingyárt! Főlkapom a fegyveremet — az az, hogy nem is én, hanem a Kaszap komár, oszt rádurrantott. Mi persze kiszaladtunk a lüvésre, hát épen akkor rogyott össze a kísértet; mert annak köllött lenni, mivelhogy mikor oda sietünk, hát nem találunk ott semmit. Elettint, elnyelte a föld: Hanem jól is czélzott az én Kaszap komár, éppen a szivibe talált.
— Hát hogyan látta kigyelmed, mikor nem is találták meg a kísértetet?
— Szamar vagy bundás! Honnan tudom? hát ’szen megmondta Kaszap komár, hogy a szívre czélzott, hát — — — oda is köllött találnia. Na!
— Persze, hogy egy árra szó sem volt igaz ebből a rémhistóriából, mit most Gonda elmesélt; de hát tanítani kell a regrutát, hogy ember váljék belőle. Az ilyen szörnyeteg mese után mindjárt jobban vigyaz az őrállason.
— Harmadik numera! — kiáltja a káplár ur. — Auf! föl kell váltani a posztot. Ki a harmadik numera?
— Én vagyok, jelentem alásan káplár ur! — Kiált föl Borbás Lőrincz, ki nagyon is elmerengett a kísértet-históriáján. — Maga az Borbás? No hát menjünk!
Borbás pedig vette a fegyverét s még egyszer, utóljára neki ment a kandallónak, hogy egy üléssel bucsut vegyen az áldott jó melegtől. Oda künn úgy is elég része lesz a hidegéből.
— Aztán vigyázz, ne hogy elvigenek a kísértetek, — figyelmeztette az öreg baka. — Ne féljen bátyám, lepuftattom én a ki angyala van! Velem ugyan nem mőkákik semmiféle bolygó lélek.
— No-nó! — Bökötte utána Gonda, aztán neki nyujtozott az ingó-bingó fapricsen, feje alá tolva bornyuját s nagyot sóhajtott.
— Hej, az árgyélusát! ez az utolsó karácsony, a melyet itt töltök, több sem lesz. Tudom, otthon már rikoitoznak a gyerekek, hogy megjött a „krisztkindli.” Nekünk meg — — — ejh nó! ne zúgólódjunk, ugvis ez az utolsó bakákéunk. Imádkozzatok gyerekek, ma megdukal az imádság.

Es az, kinek teljes baka-életében csak káromkodásra nyíltot meg a szája, most imát rebegnek ajkai, mint az árthatlan kis gyermek; mintha csak otthon, a gyermekek között imádná ő is a Krisztus fölvételét.
Borbás Lőrincz pedig fölváltotta az előbbi őrt s olvasgatta a lépéseit, meg az órákogásokat, egymás után minden templontoronyból külön-külön.
Hejh! be keserves is az, mikor már úgy tolná tovább az időt, ha lehetne, akkor egy-egy rettenetes hosszú, kínos idő után csak egy fertály, majd két fertályt üt az az átkozott óra-kalapács s azt is nem elég egyszer hallania, hanem valamennyi ördögös toronyóra utána kalapálja az egy fertályt, hogy jól megértse az a szegény virasztó.
Nagyon jó elgondolkozni való dolog az az őrállás. Az ember előzör megolvassa, hogy mennyi lépést tesz ki az őrállás innessó végétől a túlsóig, aztán megingt vissza, a túlsótól az innessóig s kiszűl, hogy visszatel több mint odafelé, majd meg kevesebb jön ki. Utóljára is megújna a dolgot a szegény baka s el kezd gondolkodni mindenféléről. Eszébe jut az otthon, az édes otthon, a kedves család kör, az ősz apa, a gondos jó anya, a kis testvérek, a Tisza kutya meg a czirmos. Megelevenedik előtte az egész kép, mintha ott játszanának körülötte a kiskiesők, mindenik egy-egy kalács-darabot majszolva tömszi kacsóval. Aztán belép a „Krisztkindli”, kezében tartva a lobogó gyertyalánggal kivilágított, szines papírokól összeragasztott tarka láncokkal, csillagokkal, bábsüteményel föleczkozozott karcsónyfát, melyről csak úgy vakít le a sok aranyesztűs díó, mandula meg a piros pófajú alma.
Van öröm a kisedek között, mindenik megtalálja rajta a magáét. Egyik a könyvet, másik a lovat, harmadik a babát, sípot, dobót, aranyos csakót, ezüstös kardot, eszapantnyus puskát; lesz ott hadakozás, hogy egy diviziós manöver kis Miska ahhoz képest.
Hejh, de megemelegetik ma a Lőrinczet. Szegény Lőrincz! Az most nem lehet köztűt, tudja lsten hol fázik, hol éhezik, hol nyomorog az most! A jó anyus bizonyosyan süttöt neki valami kalácsfélét, fehér lusu libapecsenyét; de hát ki vinné azt most be Lőrincznek a városba, ebben a ezudar időben? Mikor meg az száraz galy is azt hűgja: „Imádkozzatok, nehogy kísértetbe essetek!”
Megállunk csak! óra ütés
Lőrincz az újrain is olvassa, csak hogy el ne tévessze a számokat. Négy kicsikét ütött, aztán veri az öregjét se szeri, se száma. Mán a tiz újabb kifogott már hopp! tizenegy de bizony tizenkettő! Az hát, ni hol a másik is annyinyt ver.
Önkénytelenül is keresztet vetett magára. Ez a kísértetét órája. „Minden jó lélek diéséri az Urat!” Most jól kell vigyázni.
A mint megfordul Jézus segits! Ott a kísértet lgen az az, fehér ruhában, mécesel a kezében, aztán hogyan libeg-lóbob, a mint a szél hajtja: és csakugyan erre tart No, de majd megfelelnek neki.
Lőrincz lekapta kezeit s rá kiáltott.
— Megállj! ki vagy? — Egy szó sem.
— Megállj! ki vagy?
— Ez a ezudar szél is ellene szögödütt, egészen elhoyotta a hangját. Mert lehetetlen, hogy azt a harsány hangot meg ne hallotta volna. Vagy a kísértetek nem is halának?
— Az a fehérruhás alak csak egyre közelebb jön, most meg épen szaladni kezd s a két kezét szét vetve rohan egyenesen Lőrincznek. Talán bizony szét akarja szedni. Aból ugyan semmi sem lesz. Harmadszor is rákiáltott.
— Megállj! ki vagy? — Egy szó sem.
Lőrincz czélez, néhány pillantat, a lövés eldőrdült s a fehér ruhás alak hanyatt-homlok bukkott a puha hó közé.
Az őrszobából természetesen rögtön előrohantak a legények.
— Mi az? mi történt? Hangzik a káplár szava.
— Jelentem alásan, káplár uram, agyon löttem a kísértetet, ott fekszik valahol a hóban!
A káplár s a legények a kijelölt irányba siettek s csakugyan ott találtak egy fehérruhás alakot a hóban, vérében fetrengve.
— De bizony nem kísértet ez — kiáltott föl Gonda. — Ez valami asszony-féle, kosár is van a karján. Ni még lélekkik.
A haldokló asszony még egyszer fölnyitotta a szemét, ajkai kinyitottak s valamit mormogott.
— A fiamat . . . kerestem ide küldtek. — Azzal végkép összerogyott.
Lőrincz ezalatt rendbe hozta fegyverét s oda sietett. Amint megpillantja a holttestet hát csak eldobta fegyverét messze magától, fejéhez kapott s észbontó jankiáltásba tört ki: — Jézus az anyám! s azzal holtan rogyott oda az anyja teteme mellé.
Közgazdaság.
Miként tehet szeri a gazdaközönség jó és jutányos gépekre?
Már gyakorlatban volt alkalmunk t. olvasó közönségünknek megismertetni ugyan mindenesetre tífűs czélu egyesülettel, mely a kisbírtokosok országos földhitelintézetének a Maiss és vidéke mezögazdasági előleg-egylettel való szövetezte által megalakult,

C S A R N O K.
A KISÉRTET.*
Irt: Haksch Lajos.
Csikorgó hideg volt, még a levegő is mintha meg akart volna fagnyi, olyan sürtséggel nehezedett a fagyos földre. A merre szem tekintett, mindenütt csak fehérségét látott a végtelenségig. Mi ez? talán gyszál a föld? Pedig most lünnepelni kellene, hiszen karácsony estéje van. Mindegy, a fehér szín lünnepet is jelenthet. Gyszál a föld, mert kihalt a természet; lünnepel, mert a Megváltó született.
Bizony kihalt minden élet, a ki él is, jól eltemetkezik meleg szobájába a kandalló mellé, aztán kineveti azt a szálke semmisségét oda künn, mert az fázik.
Hanem azért abban a kihaltan látszó pusztságában még is van élet. Ott csillog két parázs-szem a messzeségben, néha-néha mintha lehunyán szempilláit, el-cítottak a pislogó láng, aztán meging lobbott vet s tovább bámul a sivatagba. A lőporostorony

őrházkója az, melyből az a gyenge világosság erőkődik kifelé, jelenteni akarva, hogy ott még van élet. Van bizony, de milyen!
Szegény bakák, azoknak is kijutott az lünnepből, mikor más az lsten házába siet imával dicsőíteni az Urat, akkor nekik ott kell keuzorogni a lőporos torony előtt; naphosszat őrzik azt a skatulya formájú házat farkasordító hidegben s káromkodnak hozzá mint a jégeső.
Annak még csak jó sorsa van, ki az őrszobában guggolhat a kályhasarokban, mert ámbátoron nincs abban a Babylon-torony formájú kemenceben egy szikra tűz sem; de azért az mégis jól esik a bakának, ha ott érzi maga mellett a kandallót s bele képzelteti a pattogó, szikrázó falhasákokat.
No de nem tart soká ez az állapot, mert Gonda Mihály, a ki különben kövözött, azonban eme rangbéli állapota daczára „örög baka” s mint ilyen a század apja, — megvan a sok fél lábón való állást, meg a marokba lehelést, elment prédára portyázni, fát keresni. Most már meg kell jönnie.
Az a hangos, cifra káromkodás biztos hirmöké, hogy ó már itt van. Erős eszima kopogás hallatszik, erre egy hatalmas rugás az ajtón, hogy csak úgy zengett bele a házikó és infanterist Michael Gonda ellenségkergető ábrázolata megjelenik az ajtó küszöbén, felér zuzmarás bajusszal, szakállal, karjain mindenholnan elkerített nagy esomé futni való jószág.
— Az árgyélusát ennek a kutya hidegnek! majd oda fagyott a körmöm, mikor ezt a fűszét összehorontáltam. Hanem most be is ritkét, olyan igalmatlanul, hogy a „sarfe patrony” is megolvad a táskában! Hozzi a masinát te „budas”, aztán ki vele abba a bornyuból a szalmát, hadd gyujtok alá. Mán nem köll paradés bornyút, jó lesz ha meg is csapan egy kicsikét. Így la! Na te „bimbó”, nem láttál még tizet gyujtani? Hát mit táfod el így azt a profutunmagazint, úgy sem eszik az máma „granat marscho”. Adta regrutája!
— Jobb lesz Gonda, — szól bele a káplár megvann a sok morfondirozást — ha mesél valamit a legényiségnek, legalább el-felejtik, hogy menaszt is kellene emük.
— Ha csak mese köll, hát tudok én akár egy regimentre valót is, hanem — kinek van bagó a pipájában? Hát csak ide vele, mert a nékél nem megy. — No hát melyiket is mondjam el? Az a! most jűt eszembe a legjava, az is épen ilyen időtűjában, karácsony estéjén történt, épen ilyen ezudar idő volt mint a mostani. Akkor esett meg az, hogy a „poszt” agyonlötöte a kísértetet.
— Anyu! Aztán igazí kísértet volt az? — Kérdi az egyik ijenez.
— Olyan igaz minthogy én infanterist Gonda vagyok. Itt voltunk akkor is őrségen a puskaporos toronynál, Kaszap Samu állt a poszton. Hát — aszongya — a mint épen 12-ét ütött az óra a városban, egyszerre csak valami fehéret látott feléle sühogini onnan a tetető föl. Nem tudta megismerni, hogy ember-e vagy állat, csak azt látta, hogy az bizony nem igen jár a földön, hanem mintha a levegőben libegett volna. Ucu! az én Samu pajtásom „fertig”-be veszi a fegyverét, oszt rákiált: „Halberdó!”
— Hanem a felhérség csak egyre közelebb röptül. Samu kétszer, háromszor is rákiáltott; de csak semmi foganatja s szóvak. Az árgyélusát, majd megállsz te mingyárt! Főlkapom a fegyveremet — az az, hogy nem is én, hanem a Kaszap komár, oszt rádurrantott. Mi persze kiszaladtunk a lüvésre, hát épen akkor rogyott össze a kísértet; mert annak köllött lenni, mivelhogy mikor oda sietünk, hát nem találunk ott semmit. Elettint, elnyelte a föld: Hanem jól is czélzott az én Kaszap komár, éppen a szivibe talált.
— Hát hogyan látta kigyelmed, mikor nem is találták meg a kísértetet?
— Szamar vagy bundás! Honnan tudom? hát ’szen megmondta Kaszap komár, hogy a szívre czélzott, hát — — — oda is köllött találnia. Na!
— Persze, hogy egy árra szó sem volt igaz ebből a rémhistóriából, mit most Gonda elmesélt; de hát tanítani kell a regrutát, hogy ember váljék belőle. Az ilyen szörnyeteg mese után mindjárt jobban vigyaz az őrállason.
— Harmadik numera! — kiáltja a káplár ur. — Auf! föl kell váltani a posztot. Ki a harmadik numera?
— Én vagyok, jelentem alásan káplár ur! — Kiált föl Borbás Lőrincz, ki nagyon is elmerengett a kísértet-históriáján. — Maga az Borbás? No hát menjünk!
Borbás pedig vette a fegyverét s még egyszer, utóljára neki ment a kandallónak, hogy egy üléssel bucsut vegyen az áldott jó melegtől. Oda künn úgy is elég része lesz a hidegéből.
— Aztán vigyázz, ne hogy elvigenek a kísértetek, — figyelmeztette az öreg baka. — Ne féljen bátyám, lepuftattom én a ki angyala van! Velem ugyan nem mőkákik semmiféle bolygó lélek.
— No-nó! — Bökötte utána Gonda, aztán neki nyujtozott az ingó-bingó fapricsen, feje alá tolva bornyuját s nagyot sóhajtott.
— Hej, az árgyélusát! ez az utolsó karácsony, a melyet itt töltök, több sem lesz. Tudom, otthon már rikoitoznak a gyerekek, hogy megjött a „krisztkindli.” Nekünk meg — — — ejh nó! ne zúgólódjunk, ugvis ez az utolsó bakákéunk. Imádkozzatok gyerekek, ma megdukal az imádság.

